

814.296 OSZK

Széchenyi Ferenc

— 5A

D. H. Script. dramat.

Biblioth. Hung. Janłowickiane

OSZK

M Á T Y Á S
K I R Á L Y.

V A G Y

A' NÉP' SZERETETE, JÁMBOR
FEJEDELMEK' JUTALMA.

Nemzeti Érzékeny Játék.

Három Felvonásban.

*Azon alkalmatosságra, midőn FERENTZ,
Buda várában Junius' 6dik napján 1792
Eszt. Magyar Királya koronáztatott.*

Szerzette a' Historia Szerént
SZENT JÓBI SZABÓ LÁSZLÓ.

B U D Á N

Landerer Katalin Özvegy' 's Örökös-
si' költségével és betőivel 1792.

L. Szék.

Hic vir hic est, tibi quem promitti
sæpius audis.

Virgil.

Dî tibi dent annos! a te nam cætera
sumes,
Sint modo virtuti tempora longa tuæ.

SZÉCHENYI

Ovid.

814.296

A J Á N L Á S.

Hetvenkét egész esztendőktől fogva él a' Landerer Ház Budán, Könyvnyomtató míve szolgálattya után, ezen Nemes Nemzet' helylyben hagyásával és elő segéllésével. Valamint ezért való szíves háláadatofságomat, nyilván és örömeft meg vallom, úgy ezután is is a' leffz első kötelelségem, hogy ezt mind inkább inkább meg érdemellyem. Most ismét szép, új Német és Deák betűket szerzettem, mellyeket ama' híres Mester Mansfeld saját kezeivel mettszett 's öntett. Ajánlom tehát újra szolgálatomat, és jelentem, hogy én kéz írókat is illendő áron magamhoz váltani, és ki nyomtatni, mindenkor kész vagyok. Lakásam a' Budai Vízi Városban saját házamban vagyon. Nro. 149.

Budán 16dik Jun. 1792.

Landerer Mihály,
Könyvnyomtató.

Oct. Zeich.

~~RE 1136~~
(1. mal.)

~~Polung 1365~~

E. R

707/a

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A'
BUDAI MAGYAR
THEATRUM,

mellyben válogatottabb néző, víg, és
szomorú játékok olvastatnak.

ELSŐ SZAKASZ.

III. Darab. Mátyás Király.
Szerzette Szent Jóbi Szabó László.

B U L A N

Landerer' Katalin Özvegy' 's Örkösi' köl-
tségével és betűivel 1792.

E m l é t é s.

Ezen Budai Magyar Theatrum' első Szakaszában, melly a Szerelm gyermeke, egy hiba talált történni a' 94-dik levélben, tudni illik, hogy eggyenéhány sorok e-
lébb tétetődtek, mint a' beszélgetés' rendje
magával hozta volna. Erről illendő botsá-
natot kérvén, ezen ide ragasztott levéllel,
kivántam a' Szedőnek hibáját meg jobbítani.

ELŐ BESZÉD.

Sem az idő, sem keveset próbált erőm nem engedte meg, hogy ezen darabot, a' maga belső érdeme szerént, illendő figyelemmel; szorgalommal, és hathatós erővel készíthettem volna el. Hivatalbéli rendes foglalatosságimon kívül, alig maradt eggynehány hetem a' ki dolgozására, és a' mit a' Dramatikába valaha kezdeni méreszlettem, ez az első. Ne ítéljenek meg tehát a' Tudók, ha eggy Felséges képet, erőtelen etsettel fogván hozzá, el nem találhattam. A' ki eddig való fzerentsémet esméri, reménylem, nem annyira hibáimat, mint igyekezeteremet veszi, méltó gondolóra.

Budán, Majus' 31dik
napján 1792. Észl.

Szent Jóbi Szabó László.

SZEMÉLYEK.

POGYEBRÁD, Tseh Király.

KATALIN, Leánya.

TSEH ORSZÁG KANTZELLARIUSA.

GERÉB ERZSÉBET. Hunyadi János Gubernátor' Özvegye.

SZILÁGYI MIHÁLY, Bátyja, Machoviai Bán.

MÁTYÁS, Erzs. fia. (Prágában fog-

MADRÓTZI PÁL. (lyok.)

GARA, Nádor Ispány.

UJLAKY,

LINDVAY, } Magyar Fő Fő Urak.

ROZGONYI,

VITÉZ, N. Varadi Püspök.

Tseh Országi Fő Nemések. A' Magyarok' Kísérői. Fegyveresek.

Polgárok. Sokan a' köz népből.

Az első Felvonás a' Rákos mezején.

2dik és 3dik Prágában a' Királyi Palotában.

Történt 1458dik Esztendőben.

A' ruházat, az akkori idő fzerént.

ELSŐ FELVONÁS.

A Rákos mezeje, körös körül Sátorok, zöld, fehér, és veresre festve. A kilátás, a' Budai Várra, és Pest Városa kerítéseire szolgál.

Első Jelenés.

GARA. UJLAKY. (*Sebeffen ki-jövéen*)

GARA. Mitsoda szokatlan tolongás ez itt is, a' hol én még illy temérdek sokaságot, soha sem láttam?

UJLAKY. 'S ezen akadsz-fel? Hát nem tudod mitsoda fontos mindnyájunknak ez a' mai nap, melly a' mi boldog, vagy boldogtalanságunkat elválasztja!

GARA. De miért éppen itt, ezen a' békeiség mezején, miért éppen itt is, holott mind a' két városnak utzái rakvák emberekkel?

UJLAKY. Hát Uram! nem veszed észre, hogy a' nép eggy-néhány ezerrel szaporább?

GARA. (*szélllyel néz.*) Rendkívül való dolog!

UJLAKY. Nem olly rendkívül való, ha még emlékezel reá, a' mit a' napokba rebesgettek!

GARA. Hát mit?

UJLAKY. Hogy Szilágyi a' maga követői közzül eggy-néhány ezer embert ide rendelt.

GARA. 'S igaz az ugyan tsak?

UJLAKY. A' te magad tsudálkozása bizonyította meg. Ma hajnalba érkeztek be dob trombita szó alatt, 's nézzed tsak melly kevélyen járnak mint a' Pávák! melly bátrak, mint valamelly hadi vezérek! — ott fekszenek az Erdélyiek, itt a' Hősök és apródok — ott —

GARA. Lehetetlen! nem hiszem! hiszen ez a' haza törvényeivel egyenesen ellenkezik, az Ország gyűlésre fegyveres kézzel jelenni-meg!

UJLAKY. Tudakozd bár tőlök magoktól, 's meg látod, hogy igazat szóllottam!

GARA. Hé férjfiak! jösztetek tsak egy szóra!

(Eggy-néhány katonák ki-jönek.)

Második Jelenés.

AZ ELŐBBENIEK. EGGYNÉHÁNY KATONA.

GARA. Mi járatba vagytok itt?

1S-Ö KATONA. Az Ország gyűlésére jöttünk.

GARA. Ki nevébe vagytok ide rendelve?

2D-IK. A' haza nevébe.

GARA. Ki rendelt ide?

1-SÖ. Szilágyi és Erzsébet.

2-DIK. Mi még Hunyadi Jánost is szölgáltuk, vele voltunk minden ütközetben, Erzsébet úgy bizik hozzánk mint a' maga fiaihoz.

GARA. Mi végre jöttetek ide?

1-SÖ. Azt én magam se tudom!

2-DIK. Vólna tsak itt ellenség, Uram! majd meg látnád!

GARA. Hányon vagytok itt?

1-SÖ. 10,000-en az Alföldről.

2-DIK. 10,000-en Erdélyből.

GARA. Ha! Ország árulói! Hitelezgett gonoszok! Hátfegyverrel akartatok minket a' békefénybe orozva meg lopni?

1-SŐ. Uram! mi nem vagyunk a' ti ellenségtek!

2-DIK. Hát parantsolsz e' valamit velünk?

GARA. Nem! mennyetek a' szinem elöl, [nints semmi közöm hozzatok! (*a' katonák el-mennek.*)

UJLAKY. Hát Uram igazságot szóltottam e'?

GARA. Átkozott igazságot! de hamarább mosson patakot a' magyar vér, mint valaki a' Hunyadi gyűlölséges nemzetségéből, az én Királyom legyen!

UJLAKY. Szajad által szóllott szívem! és ime újra kezét adok! — véremet, életemet, ősi igazságunk feltartásáért! Mit nekünk az ő hatalmaskodások? — nints a' világon olly ellenség a' kinek kardja életől ez a' fő, a' kinek törétől ez a' szív, megrettenhetne! Így mint én, ezeren gondolkoznak a' mi hazánkfiái közül, 's a' kissebségért, a' vakmerően meg-bántott haza szabadságáért készek életüket fel-áldozni, mint mi.

GARA. (*mérgébe nevetvén.*) Mátyás! Magyar Király! Ha akkor müllyak-el én, midőn ez a' gyermek, a' kinek még az Attya, házam fényességét el-fogta, a' maga fel-emeltetését, az én meg-aláztatásomnak, az én erőszakkal ki-tekert helybe hagyásomnak fogja köszönni! De mit is állunk hijába? mit beszéllünk olly fel-szóval a' mi gyalázatunkról. Jer! szegjük nyakát szándékoknak, gátoljuk-meg igyekezeteket! hogy a' nagyra látó Erzsébet fakadjon-meg mérgébe! Jer! kiáltsuk ki Kazimirt újra Királyunknak.

UJLAKY. Jer! ez a' nap szakassza végét a' dolognak! Kazimir a' mi Királyunk!

GARA. Kazimir, és nem más!
(*indúlnak!*)

Harmadik Jelenés.

Az ELÖBBENIEK. A' LENGYEL KÖVET.

KÖVET. Köszönöm Nemes Magyarok! kegyelmes Királyom nevében ezen kívánságtokat!

GARA.) (*Kezet adván.*) Isten ho-
UJLAKY.) zott!

KÖVET. Azt véltem, hogy a' Gyűlés előtt már nem-is szólhatok többé veletek!

GARA. Éppen most akartunk bemenni!

KÖVET. Már a' ti ígéretetekbenints mit kételkednem, állhatatosságotokat pedig jól esmérem.

GARA. Im újra kezet adunk.

UJLAKY. Ujra fogadjuk, hogy senkit mást mint Kazimirt Királyunknak nem akarunk.

GARA. Hogy nekünk gyermek Király nem kell.

UJLAKY. Hogy egyenesen csak Kazimirra van szükségünk.

KÖVET. Nem is fogjátok soha megbánni! Kitsoda nem elégszik-meg az ő alattavalók között vele, úgy mint tulajdon édes Atyával! ki nem ditséri az ő kegyelmes uralkodását? 's az ő erántatok való szeretetét, magatok-is esmértek!

GARA. Valóban jó igaz Király!

UJLAKY. A' ki valóban meg érdemli a' Magyar Országi Királyságot.

KÖVET. Meg-érdemli, ha igazsága nem volna-is hozzá, ha a' ti meghólt László Királytok testvérjét nem tartaná-is!

GARA. Bizonyos légy benne! no már megyünk! Isten hozzád! Ma el kell neki válni ha törik szakad-is!

KÖVET. Tsak egy szót.. Az Erzsébet követői, talán nem azért vagnak fegyveresen, hogy a' választásba rajtatok erőszakot tegyenek?

GARA. Hitvány ember volna az, a' ki attól meg-ijjedne! Mi nekik mindenkor meg-felelünk! És ha ugyan tsak valamit indítanának, akkor omollyon a' Magyar. De szállyon az ég haragos átka annak a' fejére, a' ki a' kardját, hazafia vérével először bé-fetskendezteti! (*El-mennek.*)

KÖVET. (*magába.*) Valósággal a' Magyaroknak nem volna jól dolgok, ha egy 17 esztendőös gyermeket választanának magok Királyoknak, a' kinek neve tsak tegnap előtti, a' ki-

nek nemzettsége leg-közelébb emelte-fel a' porból magát. Eggy gyermeket, a' ki most - is idegen helyen fogva ül, 's a' kinek szabadulását mindenkör meg-nehezebbíteni lehet. Hogy engedelmeskedhetnének neki ezek a' férjfiak, kik őt, mind bátorságok, mind eszekre nézve, annyival felyül haladják? Nem! nem fogják magokat annyira el-felejtteni! — (*El-megy.*)

Negyedik Jelenés.

SZILÁGYI. ERZSÉBET.

SZILÁGYI. Hidd-el kedves lelkem Húgom! alig vólt életemnek eggy eggy boldogabb szempillantása, mint midőn ma reggel Pártfogóinkat meglátogattam. Mint örültek ezek a' jó emberek! mitsoda szíves szeretettel fogadtak! mint adtak hálát az Istennek, hogy ismét körülöttünk lehetnek, hogy ismét parantsolatinkra halgathatnak!

ERZSÉBET. Valósággal, például teszem-fel Hazám fiait, minden más nemzeteknek, a' Nagyobbak és Fe-

jedelmek eránt való hűség, halgatás, és szeretetben.

SZILÁGYI. És a' mint igazán megköszöntem nékik, hogy rólunk elnem felejtkeztek, reánk még most-is figyelmeznek, 's egyfűzeri hívásunkra olly számosan meg-jelentek: Minden-nek csak e' vólt a' szava. Uram! nem Pestig, a' világ utolsó végeig követtünk titeket el-választhatatlanúl! Oda a' mi jó Atyánk, Vezérünk, Hunyadi János, légy te minekünk minden ő helyette! Ó lelkem Húgom! ha még ezt meg-érjük, ha még ma meg-érhettyük, hogy Mátyás, a' te egy fiad hamarább legyen Király, mint szabad: az én rövid napjaimnak száma, úgy-is hamar el-telik, de az addig tartó belső nyugalma, bódog meg elégedése lelkemnek, fel ér, ezer esztendőnyi hosszú élettél.

ERZSÉBET. Az Isten tartson-meg sokáig édes Bátyám! de a' mi szándékunknak akadályai mind inkább látatnak nevekedni: éppen most hallom hitelesen, hogy Lindvay, a' ki még

eddig tsak azért tetfzett a' mi ellenkezönk lenni, mivel Kazimirhoz félig meddig hajlott; már most egésszen az ő pártját fogja, 's mindent gazdag ketsegtetésekkel az ő részére akar hódítani.

SZILÁGYI. Ne gondolly az állhatatlannal! Ha egyedül rajta áll, magával se tud meg eggyezni, pedig igazán jó ember, és soha sem makats. Lindvay maga a' mi dolgunk folyamattját, nem fogja meg-gátolni.

ERZSÉBET. Hát meg-maradsz ugyan tsak a' mellett, a' mint tegnap el-végeztük?

SZILÁGYI. Nem-is látok más jobb módot fel-tett szándékunk végbe hajtására. Püspök Vitézzel már beszéltem eránta. Tudod, hogy ő reá minden figyelmez, és hogy az ő ékesen-szóllása erejének, kevés állhat ellent. Benne nagy reménységünket helyhez-tethettyük. Ő ugyan bizony kész is érettünk mindent el-követni!

ERZSÉBET. Tsak ismét arra kérék édes Bátyám! tsendesen de bizo-

dalommal adjátok elő indító okaitokat. Tudjátok úgy-is, hogy csak az az igazság győzheti-meg hazánkfiait, melly szelid hanggal ejtődik.

SZILÁGYI. Ó édes Húgom! kinek esik nehezebben ez a' versengés mint nékem?

ERZSÉBET. Azt mondom most-is, ha Kazimir többet tehet a' Magyaroknak mint az én fiam, ha jobb leszek, ám legyen Királyom!

SZILÁGYI. Már azt bízd reám! csak egyszer igazán bele szólhassak, de már ime két napja, hogy kiabálásokkal mindég el-nyomtak.

ERZSÉBET. Hát éppen azért ma ne hagyjátok magatokat, szakaszszátok végét, már — — —

Ötödik Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. ROZGONYI, (*nagy sebességgel jön-ki a' gyűlésből.*)

ROZGONYI. (*Szilágyihoz.*) Az Isten szerelméért Uram! mennyi sieks a' gyűlésbe! még soha sem vólt olly el-kerülhetetlen szükség jelenlételedre!

SZILÁGYI. Mindjárt gondoltam.

ERZSÉBET. Mi baj?

ROZGONYI. (*epekedve*) Kérlek, kényszerítlek sies a' gyűlésbe! minden elvesztett szempillantás, ugyan annyi nappal vét hátrább, mennyi! meghalassz oda bé mindent.

SZILÁGYI. (*fejét tsóválva.*) Ugyan mit kezdettek ismét ezek az egyenetlenek? (*El-megy.*)

ERZSÉBET. (*bátran.*) Szólly! mi történt?

ROZGONYI. Még semmi sem, de alig ha vérbe borúlva nem megy-le a' mai nap!

ERZSÉBET. Hogy hogy? szólly!

ROZGONYI. Komor tekintettel, lesütött fővel, lépett ma be a' Nádor-Ispány gyűlésünkbe. A' méreg és bosszonkodás el-változtatta ortzáját, 's minden pillantása haragot jelentett. Bámulva figyelmezett minden, ezen szokatlan látásra, midőn eggyízerre így kezdi. Hazánk Nemesei! Tudjátok, hogy a' mi gyülekezetünk tsendes tanátskozása, magához hasonló

nyugodalmat kíván. Ott, a' hol úgyis minden tűzbe, 's indulatba vagyon, leg-kissebb erőszakos lázzasztást is el-kell távoztatni. Bóltsen választották-el azért a' mi Eleink az Országgyűlést a' hadakozástól, és a' tanácskozást a' fegyverek zörgésétől. Ez a' jó szokás, melly már sok számos esztendőök szakadhatatlan fora után, nálunk törvénnyé vált, ma Hazafiak! ma sértetik, 'ma vettetik-meg. Erzsébet és Szilágyi, a' magok követőiket ide rendelték. 20,000 fegyveres ember veszi e' szabadság helyét körül. Mit tartatok ezen rendkívül való jelenésről, itt éppen az Ország kellő közepébe, a' hol semmi más ellenség nem háborgathat nem nyugtalaníthat?

ERZSÉBET. Valósággal rossz lelki esméretének kell lenni, melly maga magát olly könnyen rémülésbe ejti!

ROZGONYI. Nagy zúgás támadt erre a' Rendek között, melly mindig nagyobb nagyobb lett. Nem, úgy mond a' Nádor-Ispány továbbá, ez

a' vakmerőség a' mi Országunkba, mind ez ideig halatlan! Ezt tenni nem mérészlette még femmi Király; ez eggy szántszándékkal való meg-sértődése a' mi igazságunknak, kész akartva ejtett-meg bántódása ősi szabadságunknak, és ha, Törvényünk, ha az egész Haza Gyűlése szent tekintetét, akarki olly szabadon lábaival tapodhattya, nem kívánok többé Nádor Ispány lenni! 's nagy haraggal elvetette kezéből búzogányát. Ország Árúloi! kardra Pajtás! fel-kiáltottak jobbára, 's el-akartak oszlani, hogy Hőseiket, apródjaikat fel-ültefsék. Nem édes Hazámfiak úgymond a' Nádor-Ispány, mi közzülünk senki se huzzon kardot, tsak ezen hívatlan vendégeket, igazítsuk-el innen!

ERZSÉBET. 'S te ezeket mind tsendes lélekkel halgattad?

ROZGONYI. Asszonyom! majd meg fokadtam bosszúságomba, hogy ezen hamislelkű vádakat meg-nem táfolhattam, de senki sem halgatott reám. Vitéz Püspök már harmadszor állott-

fel, 's tsak nem el rekedt egésszen, míg kerte hogy hallgattasson meg, ekkor én lassan ki indúltam, 's hallottam azután is sokaktól, hallyak meg én inkább mint Mátyás Királyom legyen !

ERZSÉB. Eggy kitsit röszabb mint gondoltam, de még-is semmi ollyas, a' mit előre által nem láttam volna. Ne háborogj semmit. Esmérem én az én hazámfiait, e' tsak az első hevelség, hagyj neki időt, 's minden el-múlik magától !

ROZGONYI. Ó Affzonyom ! most éppen más formán van a' dolog ! Hidd-el készebbek lesznek a' világon mindent el-követni, mint sem hogy a' mi akaratumkra reá állyanak.

ERZSÉBET *(nemes dorgáló hangon.)* Ki akarja addig vinni a' dolgot ? hát azért hivatam én ezeket az embereket ide, hogy ő velek, Hazám ellen, eggy gyalázatos alatonyságot követsek-el ? Valóban jobban kellene szándékomat esmérned !

ROZGONYI. Affzonyom ! jól esmé-

rem én azt, de te nem értettél engem igazán. Mikép reménylhettyük mi azt valaha a' Nádor-Ispány, és Ujlakitól hogy velünk egyget értsenek? Valyon azok, kiknek már a' te férjed nagy és hatalmas volt, kik a' te igaz bosszúállásodtól méltán tarthatnak, nem fognak e' azok mindent elkövetni, hogy fiad úttyát a' Királyi Székbe meg-nehezebbítsék.

ERZSÉBET. Meg-nehezíteni igen, de nem egésszen el-fogni, és akkor lessz igazán nagy mind kettőnk ditsősége; az övék a' bátor ellen állásba, a' miénk az okos véghez vívésbe!

ROZGONYI. Tsak hogy mi, még igen keveset bóldogúltunk!

ERZSÉBET. Mindenkor eleget feltételünkhöz képest. Gondold-meg bár magad, hogy még ez előtt tsak két hónappal-is, leg főbb kívánsága szívemnek, a' fiam Mátyás meg-szabadítása volt. Minél szembe tűnőbb, 's rendkívül valónak kell hát nékiek még látszani, ha már most a' Királyi Székről gondolkodunk? Sok idő ki-

vántatik eggy ilyen fontos mozdú-
láshoz, míg az ember tsak hallani-
is meg szokja, annyival inkább míg
helyet 's kedvet talál! Mi tsuda te-
hát ha e' két első nap még tsak meg
sem akartak hallani? de szóllyatok
ma bátran és szeretettel, meg lálsátok
hogy a' mi indító okainkat, sokan
helyesnek, 's meg győzőnek fogják
találni. Hevesek ugyan az én Ha-
zámfiak, de valósággal jó szívűek, a'
kik hazájokat igazán és szívesen sze-
retik! Tsak szelíd hangon, jó kívá-
nó lélekkel mond meg nekik az igaz-
ságot, soha sem vetik meg. — Most
már menny be! — a' Bátyám az alatt
se fogta őket tsendesíteni. — Tsak
kövesd tanátsomat! vedd elő az
eggyik ellenkezőt a' másik után, ma-
gánosan mindcniket könnyen meg-
fogod győzni! — No most menny be!
— én ismét erre a' helyre fogok vis-
sza jöni, hogy a' mi az alatt történik
tőled meg-tudhassam. (*Két-felé el-val-
nak.*)

Hatodik Jelenés.

VITÉZ. UJLAKY. LINDVAY.

(A' gyűlésből jönnek ki.)

VITÉZ. Botsáfsatok-meg, hogy a' gyűlésből ide hívtalak ki! ott ben abba a' bódító lármába, az ember se beszélni, se hallani jól nem tud.

UJLAKY. (*durván*) Mind egy! mit akarsz?

VITÉZ. Barátim!

UJLAKY.	}	(<i>egyszerre</i>) Te a' mi
LINDVAY.		barátunk? (<i>fejet tsó- válva</i>) valósággal!—

Vitéz. Felejtsétek el kérlek egy-néhány szempillatásig, hogy én nem a' ti részeteken vagyok. A' békeiség szolgája, nem lehet tulajdon polgár társainak ellensége, ha szinte velek egy értelemben nem lehet is!

UJLAKY. Ha lenni nem akar!

LINDVAY. Igazan mondád!

Vitéz. Ne ítéllyetek olly hevenyében Barátim! kérlek halgassatok-meg előbb engemet, a' ki szinte úgy Magyar a' ti hazafi társatok, a' ki ugyan azon földnek hasonló jó téteményeivel él,

azon szabadsággal bir, azon törvények óltalmába nyugoszik. Akar-mennyire távozzon a' mi gondolkozásunk módja egymástól, a' mi szíveinknek öszve kell tsatoltatva lenni, el-választhatatlanúl.

UJLAKY. Szólly bizvást! meg halgatunk!

Vitéz. Ismét arra a' szomorú állapotra jutottunk Barátim! hol a' tulajdon magunk hatalma terhünkre van, és az erőnk ártalmunkra válhat. Az Ország fő nélkül, a' mi választásunk egyes akarat nélkül, és olly felette kevés az idő a' tanátskozásra. Hamar és jól kell választanunk, hogy kéfedelmünket a' vissza vonás közel való veszedelme utól ne érje még-is a' mi választásunk, a' hizelkedni nem tudó késő maradék igaz ítélő széke előtt is feddhetetlenül meg állhasson!

UJLAKY. Hát mit mondhatsz Kazimir Király ellen? Hogy a' Maradék méltó átkatol láttatol rettegni?

LINDVAY. Hát nem egy jó igaz Fejedelem Kazimir?

VITÉZ. Mit tudnék rágalmazás képpen mondani az Úrnak fel-kente ellen? Már két nap, mind tsak az ő érdemlett ditséretét és magasztalását hallottam, de vizsgályuk-meg kérlek közelebről, ha valósággal leg-hasznosabb e' az ő választása a' mi orszá-gunknak? Legyen övé akkor az elsőség, és ő a' mi Királyunk.

UJLAKY. Hát mibe nem vólna jó Kazimir reánk nézve?

LINDVAY. Hallyuk.

VITÉZ. Azért akarjátok tehát Kazimírt Magyar Királynak, mivel bátor, erős, és a' hartzban igazán nagy vitéz?

UJLAKY. Mivel mind ezeket próbák által bizonyította meg.

VITÉZ. Értem! igaz az hogy ifjú még Mátyás, tsak most 17 esztendős még is 8 esztendős korába keservesen sírva jöt egyszer előmbe, hogy az édes Attya kardját a' hüvelyéből ki nem tudta húzni.

UJLAKY. A' mit Mátyás tsak ígér már Kazimir a' lett!

VITÉZ. Még is kedvesebb nekem a' tavasz mint az ősz. Amott már a' bimbóba virágot látok, és vidám reménységgel gondolom a' gyümölsöt is a' virághoz. Ellenben akármelly gazdag legyen az ősz, képzelődésemnek minden tüze, bele fagy a' télbe.

LINDVAY. Ej ki bizhatik sokat a' tavaszhoz, melly még a' bizonytalan elzúló mindenféle kétséges változásnak alá vagon vettelve?

VITÉZ. Ah de mi édesebb még is a' reménységnél? és egy ilyen jól indult fából nem várhatunk-e' méltán áldást, a' ki magát már most is olly gazdagon mutattya, életének tavaszába a' leg-szebb termést, nyárra és őszre a' leg-jobb ízű gyümölsöt igéri? Ah, visellyétek kérlek gondját ezen ifjú fának, hogy még valahára az országnak bátorságot és gyümölsöt nyújthasson! Ah óltalmazzatok meg a' melegtől és hidegtől egy eránt, hogy mély állandó gyökeret verjen, hogy a' ti jó vénségetek magát az ő árnyékának kelleme-

tes hűvelsége alatt meg-eleveníthet-
se! igazgafsátok lépéseit, táplállyá-
tok az ő nagyra termett szívét a' ti
vitézségtek példáival! legyetek az ő
bölts baráti és — — ha mikor osztán
valamelly nemes tselekedetet véghez
viszen, a' Haza bajain könnyebbit,
minden karba, 's állapotba tévőket
bóldog megelégedéssel el-tölt, a' Haza
javát állandóul meg-erősítette, az Or-
szágnak méltó fényességet szerzett;
akkor érezzétek ezen ki-mondhatat-
lan édes örömet, melly csak egygy
nemes kevélységből származhatik,
ezt a' gondolatot én adtam neki, eb-
ben az én tanátsomat követte, ezen
dolognak véghez vitelébe én is vele
egygyütt segitettem, és azon háláada-
tos öröm-könyei a' Hazának, mellye-
ket a' maga tulajdon bóldogságán,
jó Királyának emberi szeretettel tel-
lyes uralkodásán hullat, én reám is
szinte úgy háromlanak.

LINDVAY. (*Minteggy el-bódúlva
halgat.*)

UJLAKY. (*Menni akar.*)

VITÉZ. Talán azon akadtok fel, hogy az Attyába határoztatik meg minden eleinek száma? de gondollyátok meg, hogy Hunyadi János ezer Öseinek érdemeivel egyedül birt, hogy sokkal méltóságosabb ditsőség az, midőn magát valaki teszi nagygyá, mintha a' másoktól költsönözött nagyságot meg tudja tartani. Gondollyátok meg, hogy mi Hazánk megtartását egyedül tsak az ő vitézségének köszönhettyük, hogy hólta után olly háláadatlanúl bántak érdemeivel! Gondollyátok meg egyszer'smind hogy a' világon semmi bizonytalanabb állapot nints, mint a' születés, és a' szerentse javai, a' mellyel ti kényeskedtek. Ugyan azon hirtelen változása a' szerentsének, melly ma felemel, hólnap le-taszithat, a' feneketlen mélységig. Könnyű meg-számolni hányadik Gara vólt az, a' ki Nagy Lajos Király alatt, az eke szarvát az Ország kormányával tserélte fel, és ki felelhet ti közzületek fölle, ha valyon még valaha, valaki

a' Gara maradéka közzül, nem lesz e' kéntelen szük élelmét háláadatlan kézi munkájával keresni? *)

LINDVAY. (*Feje [tsóválásával helybe hagyja.]*)

UJLAKY. Attyám! már ki-beszélhetted magad. (*Lindvayhoz.*) gyere menyünk.

VITÉZ. Hát ugyan csak nem akarjátok Mátyást? Hallyátok azért javallásomat! Sokszor magatok megvallottátok nékem barátságos beszélgetés közbe, hogy a' mi Országunk alkotmányának leg - nagyobb legszembe tűnőbb hibája, a' Királyok választása legyen. Miólta a' Szent István ága egészen ki-hólt, a' sok belső egyenetlenség, a' sok ártalmas vissza vonások, és azon káros következesek után, mellyek minden választást, el-válthatatlanúl követni szoktak, eléggé által láthattátok ezen

---

*) A' Gara Háznak condescendesei most valósággal kézi munkájok után élnek Szabolcs Vármegyébe.

igazságnak szomorú valóságát, 's talán kételkednétek, ime most veszedelmeteken tapasztalhattyátok. Ne szerentséltetsük azért mind annyiszor szegény Hazánkat, valamikor Királyra szükségünk vagyon. Kerefsünk ki egy házat a' szomszéd Királyok közzül, 's ajánlyuk ennek Országunkat örökségül, hogy osztán semmi oka soha ne lehessen Királyunknak egyik országot a' másiknál nagyobbra betsülni. Így lessz állandóul megkötve bóldogságunk, így tesszük a' mások hasznát magunkénak, és a' mi bajainkat, ők is szinte úgy fogják érezni.

LINDVAY. De már erről a' jussunkról le nem mondhatunk!

UJLAKY. Miért vesztenők-el kész akartva szabadságunkat, melly egyik fő-talpa Országunknak?

VITÉZ. Barátim! a' melly szabadság magunknak ártalmas, a' gonosz, az egy olyan tereh, mellyet minél hamarább le rázni tartozunk.

UJLAKY. Nem akarjuk mi Kazimirt örökös Királyunknak!

VITÉZ. Hát úgy nem is szükséges a' választás! A' mit Kazimirtól egy-gynéhány esztendőre tsak reményletek, már az Mátyásban bizonyos. Mátyás, a' ki olly fokot, és fokáig volt velünk, esmér és szeret bennünket. Esméri fogatkozásinkat, szereti bátorságunkat, hivségünket, és egyenességünket. Esméri igazságinkat, 's tiszteli Törvényeinket. Az utolsó Török háborúnak minden nyomorúságait vélünk együtt állotta ki. Jó Bátyya mellől sohá sem távozott, a' leg-alább való köz emberhez le-ereszkedett, mindenütt jelen vólt, meg-tanulta, 's meg-kedvelte vitézségeket, meg tanulta a' hadakozók veszedelmeit megbetsülni. Jó Attyán tapasztalta, melly erányos, változhatatlan szeretettel ragaszkodott hozzá az Ország, és László Király Udvarába, melly keresves a' Király és a' Haza között való bizodalmatlanság. Fáradhatatlan Bátyya 's szeretettel tellyes Attya

mellett nevedvén fel, mind kettő-
jöknek Nagyságát, az egyik mérész
gondolatit 's a' másik, bölts végre
hajtását, egészen magáévá tette. Va-
lóban fel-emelt kezekkel tartozunk
hálát adni az Istennek, hogy mind
eddig életben egészségben Mátyást
meg-tartotta, 's! véle Hazánkat meg-
áldani akarja! — — Vagy — men-
nyetek, 's kóldúllýatok Nemzetünk
gyalázattyára mind annyiszor Királ-
lyokat az idegenektől, a' kik ma-
gok hasznok, 's ditsőségekért, de
koránt sem a' Haza javáért, örömeft
fel-vállallyák koronánkat! (*hirtelen el-
megy.*)

Hetedik Jelenés.

UJLAKI. LINDVAY.

LINDVAY. Ujlaki! meg sem hinni
alatsony bizodalmatlanság, 's fel-
tételünk mellett meg maradni, vétkes
meg átalkodás volna!

UJLAKI. Igen hamar meg változ-
tál!

LINDVAY. A' Püspök beszédjére?

UJLAKY. Éppen arra! Ó tsak azokat, a' húrokat pengette a' jó Püspök mellyek magoktól is szépen szólnak, de a' kedvetlen hangokat okosan el tudta kerülni. Ám lásd. Én nem vágyok az olyan ételekre, mellyek az inynek jól esnek, de a' gyomornak halálosok!

LINDVAY. Ugyan még se bízol hozzá?

UJLAKY. Ó Pajtás! valamíg tsak Erzsébet, a' meg-bántatott Erzsébet él, még én élek, se én, se te ne higj a' Püspöknek. Még a' Hunyadi László haláláért senki sem állott bosszút; ez az áldozat meg-lásd, a' mi fejünket éri. Nem! soha sem akarom Mátyást Királyomnak!

LINDVAY. Hát ha ilyen kötés alatt adjuk néki az Országot?

UJLAKY. Azért még is Királyunk marad, ha esküvését meg nem tartja is!

LINDVAY. A' nemtelen eggy tselekedet volna!

UJLAKY. Ki büntetheti meg a' Ki-

rály hibáit? de nekem nints több egy életemnél!

LINDVAY. Hát meg maradsz Kazi-
mir mellett?

UJLAKY. Nehezen. Valóban igazán mondotta a' Püspök, hogy nagy nyomorúság, midőn a' Hazának egy olyan Fejedelme vagyon, a' ki Törvényinket szabadságinkat nem tudja vagy rosszul tanulta meg! Hijába Pajtás! szükség hogy minket a' mi Királyunk ifjúságától fogva esmérjen, hogy még élete zsengejének szerelme-
tes ki nyílt szívűségével társalkodjon velünk, ha minket illendőképen szeretni 's tisztelni akar.

LINDVAY. Igazán mondd! de hát mit tsinállyunk?

UJLAKY. A' sem lehet még most, hogy Országunkat másnak ajánlyuk örökségül, arra hosszas dévánkozás, több idő kell, még a' Magyarok elméje most nem éles eléggé, hogy az ebből következő jókat által láthatná. — De — mit gondolsz? hát ha a' Nádor-Ispányt tennők Királynak?

Elég nagy házból való Gara, e' mellett jámbor, és okos férjfi!

LINDVAY. Az ugyan meg érdemlené!

UJLAKY. Gyere tegyük kérdésbe! Inkább Gara mint Mátyás!

LINDVAY. Inkább Gara mint más!

Nyoltzadik Jelenés.

(*Eggynéhány Polgárok és Katonák.*) -

1-ső POLG. Már azt meg kell valanunk, méltatlanság a' Rendektől hogy a' meg bántódott Hunyadinak, még tsak hamvaival sem akarnak össze békélleni!

1-ső KAT. Nem tsak méltatlan édes Földim! hanem vétkes háláadatlanság! Ezen a' mezőn tették példa nélkül való öröm kiáltások között Gubernátornak, 's midőn a' Törökök hatalmát semmivé tette, Hazánkat megtartotta minket nyúgodalomba 's boldogságba helyezettett —

2-DIK POLG. (*bele szól.*) Mi ugyan mindent el-vezítettünk az ő halálával!

2DIK KAT. A' Haza az ő óltalmazó paizsát, ti a' ti Atyátokat vesztettétek-el, de mi, az ő mindenkori hűséges Hősei, mi vesztettünk-el mindent vele együtt, bátorságunkat, vitézségünket, 's híres nevünket! ki fog minket ezután úgy megbetsülni, ki fog velünk olyan jól bánni tudni?

1SŐ POLG. Ó hogy azt a' szép derék ifjat is, az Erzsébet első szülöttyét Lászlót, olly erőszakosan vesztették el! Arra bezzeg az Attya nagy lelke bírt örökségül!

1SŐ KAT. Héj az! Hogy már az örökre el-felejthetetlen Hunyadi Jánost az Isten el-vette, azt gondoltuk, hogy László fia fogja az ő kárát kipótolni. Azt gondoltuk, hogy ő lessz Attya helyett vezérünk, ő reá bíztuk volna bátran magunkat, ő reá halgatunk volna egyedül a' Várak vívásokor, vele mentünk volna örömmel az ütközetre, 's gazdag nyereség, nagy tisztelességgel tértünk volna vissza! Meg is lett volna minden! ha ...

2DIK POLG. Itéllyétek meg már most magatok! ki vallott leg-nagyobb kárt? Mi a' mi Atyánkat, ti, a' ti Vezéreteket vesztettétek el, de Erzsébet, férjét, fenyeiséget, háza gyámolát két nagy reményű fiait. Az egyik Prágába fogva van, 's Isten tudja mit nem szenved, a' másiknak ott (*Budára mutat.*) vágta-el a' hóhér a' fejét.

1SŐ KAT. Ne-is mutasd azt az iszonyatos helyet, tsak a' méreg forr-fel bennem, 's még is --- --- ---

2DIK KAT. Ne volna tsak a' Nádor-Ispány olly engesztelhetetlen ellensége Erzsébetnek, ne volna megint maga Erzsébet olyan nemes lelkű, meg-bosszúllanánk mi a' László halálát, 's Mátyás eddig Magyar Király volna, de így kéntelenek vagyunk el-szenvedni, ha Ország árulóinak neveznek is.

1SŐ POLG. De ugyan miért is vagytok ti itt?

1SŐ KAT. Nem tudom én magam is, de hogy Erzsébet átkot mondott annak

annak a' fejére, a' ki először hazafia ellen kardot ránt, a' bizonyos.

2DIK KAT. Ne kötötte volna meg csak maga a' mi kezünket! nem volna most a' Hunyadi háznak senki ellensége, 's az ő gyalázattya el volna törülve!

1-SŐ POLG. Abból esmérem meg a' halhatatlan Hunyadi nagy lelkű feleségét! De fontollyátok meg magatok, ha valyon az ő nemes gondolkozása, annyira meg kötheti e' kezeteiket, hogy leg nagyobb Vezérek gyalázattját, 's a' fia méltatlan fel mélszárlását, alaton nyúl ízivel büntetlen hagyhattjátok?

1-SŐ KÁT. Szakállamra mondom nem!

2-DIK KAT. Ne is szenvedjük!

2-DIK POLG. Ne szenvedjük! Allyunk bosszút! kardra legények! (el akarván menni, Erzsébet eleikbe jön.)

Kilentzedik Jelenés.

(Az Előbbiek.) ERZSÉBET.

1-SŐ KAT. Afizonyom! mi állunk bosszút a' te fiad haláláért! mi keríttyük kezedbe minden ellenségeidet!

ERZSÉBET. Gondolatlanok! Miért akarjátok homlokotokról tisztes koszorúkat szántszándékkal el-hányjni? miért akarjátok a' Hazát, mellyet magatok tartottatok meg, el-veszte-
ni? kivántam e' én valaha Hazám-
fiai, illy alacsony bosszút állani?

2-DIK KAT. Te Afizonyom nem, de mi nem szenvedhettyük a' te házad gyalázattyát!

MIND. Ne szenvedjük! ne szenvedjük!

ERZSÉBET. Édes Hazámfiai! az én hozzám való szeretet, és az igazságnak érzése, által lépeti veletek kötelességteknek határát, de ez én előttem szent marad mind örökké! Hagyjátok a' Királyt és az én fiamat békével nyugodni! amaz számot adott már a' maga tselekedetiért, ezt pedig tegnap

tiszteletes helyre temetétek *) Nem akarok én szerentsétlen fiam, hamvainak semmi olyan áldozatot tenni, melyet a' bosszúállás szült, és tulajdon haza fiainak vérétől gőzölög.

I-SŐ POLG. Hát Mátyást szabadítyuk ki, 's Királyunknak tesszük.

MIND. Még jobb! Mátyást tegyük Királynak, Matyást!

ERZSÉBET. E' sem áll ti rajtatok. Bizzátok a' választást a' Rendeekre. Ők a' ti Atyátok! ők viselnek gondot ti reátok! Zöld még az én férjem temetője azoknak könnyhullatásától, a' kik őt igazán szerették, 's ízívesen meg siratták. Tudom, édes Hazám fiai! hogy sok jeles virtusaitok koszorújába mindenkor ragyogott a' háládatosság is, maradjatok meg ezután is a' hozzám való hívségben és szeretetben, én többet nem kívánok! Mennyetek most békével sátor-

*) A' meg ölt Hunyadi László testét, a' gonosztévők közzé temették először; a' Bátya Szilágyi Mihály ásatta ki onnan az Országgyűlésé alatt, 's tiszteletes kriptába tétette által.

tokba! várjátok ott tsendesesen a' dolognak ki menetelét, még most nints szükségem reátok!

1-ső POLG. Asszonyom! minél kevesebbet kívánsz tőlünk, annál többet tartozunk mi tselekedni. Jertek barátim! (*Suttogva el-mennek.*)

ERZSÉBET. (*magába*) Melly jó emberséges emberek! önként engedelmeskednek ha hívom, 's tsendefek ha el-igazítom. (*Szilágyi jön.*)

Tizedik Jelenés.

ERZSÉBET. SZILÁGYI.

ERZSÉBET. No hát édes Bátyám! mi történt az alatt a' Gyűlésbe?

SZILÁGYI. Sok nyomos dolog, de semminek sem szakadt vége, már harmadik, 's negyedik Királyról is vólt szó.

ERZSÉBET. Kik azok?

SZILÁGYI. A' Nádor-Ispány Gara, és én.

ERZSÉBET. Felette különös!

SZILÁGYI. Nem olly különös édes Húgom ha meg gondolod, hogy utól-

jára abba mindenik fél meg egygyezett hogy egy olyan Királyt válasszunk, a' ki minket közelebről esmér, és igazán szívet.

ERZSÉBET. Igen sokat nyertünk ha szinte mind nem is!

SZILÁGYI. Némellyek Garát mondták, többen engemet, sőt még ellenkezőink közzül is, sokan inkább engem akartak, mint Mátyást. Tudod, hogy ebből egy hosszas mellette 's ellene való beszéd kerekedett volna, de én meg aláztam kevélységemet, oda mentem a' Nádor-Ispányhoz, 's azt mondom neki. Uram! mi mind ketten igaz Magyarok vagyunk. Mi reánk néz minden, minket tisztel minden, és a' mi érdemeink nagy és hasznos vóltába, minden meg egygyez. Ne húzzunk ujjat egy illy fontos állapotban, mellynek jó ki-menetele mind kettőnk' eddig való tselekedteit háromszori ditsősséggel meg tetézi. Mondj le a' Királyságról mint én, 's mind kettőnknek tekintete, nagyobb 's tisztesebb lesz mint az előtt!

ERZSÉBET. Igen jól mondtad!

SZILÁGYI. A' Nádor-Ispány semmit sem szóllott. Lát'd Uram mondám továbbá, nékem hatalmamba állana, hogy az én, vagy ötsém választását fegyveres kézzel végére hajtsam. Esméred a' Katonák buzgó szeretetét eránunk, az ő bátorságokat a' viadalba, és az ő telhetetlenségeket a' győzedelemben, még akkor is, ha Polgár társaik vérébe förödnek. Ha! felkiálta akkor mérgesen, hát ezek a' fegyveresek ugyan csak — A' Szent István koporsójára esküszöm úgy mond, hogy mindnyájunknak óltalmazására vagynak itt. Sokal jobban is esmérem bátorságodat, mint sem hogy azzal ijeszteni akartalak volna, Uram! 's meg ragadtam a' kezét, nem kényszeríteni, inkább szánakozásra kívánlak indítani; kéméld ha lehet a' Hazafi vért, melly most fokkal bizonyosabban fog folyni, mint a' Kazimir választásakor. Lelkemre mondom, méltó vagy a' Magyar Koronára! de gondold meg hogy magta-

lan vagy mint én, gondold meg mit tesz ez a' mi Országunkba, hol az idétlen buzgóság olly sok gyalázatos áldozatokat tett a' Királyválasztásnak, hol egy megszakadt országlás közben, sok fáradságos munkáji egy jó Királynak, haszontalanúl füstbe mennek! Ha az Isten Mátyást magzatokkal meg áldja, én ugyan már meg nem érem, de ha a' mi késő unokáink az ő törzsökét méltónak találják, tegyék az Országot az ő Örökjének. Légyen osztán a' mi maradékunké ez a' tisztetség és betsület, hogy a' Király választást követni szokott minden veszedelmeknek, böltsen ők vették elejét.

ERZSÉBET. Ugyan mit mondott erre?

SZILÁGYI. Nagy zsibongás kezdett támadni a' sátorba. A' Nádor-Iszpany talán meg illetődven a' tölem hallott igazságokon, hólnapra akarta a' gyűlést halasztani. Inkább ma mint hólnap mondám fel szóval, intettem a' Püspök Vitéznek hogy abba ne

hagyja, és mint hogy a' többi magamat illetett volna, ki jöttem. — de mitsoda szörnyű érthetetlen lárma ez körülöttünk — Mátyás hallom. (*Kibálás minden felől, Matyas a' mi Királyunk! Matyas! — a' lárma mind közelebb jön — a' sok nép oda tódul,*) élyen Erzsébet, élyen Szilágyi! --- Mátyás a' mi Királyunk!

ERZSÉBET. (*haragosan*) Garázda emberek! Hát rajtatok áll az ő választása?

MIND. Mátyás a' mi Királyunk! Élyen Mátyás!

Tizeneggyedik Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. GARA. UJLAKY.

LINDVAY. ROZGONYI. VITÉZ.

GARA. Mit akartok vakmerőek?

(*Eggy a' nép közzül.*) Mátyást Királyunknak!

MIND. Mátyást! — Mátyást!

GARA. (*nagy tüzzel.*) Ha! most láttam már — — —

ERZSÉBET. (*bele szól.*) Kérlek édes Hazámfiai! engedelmeskedjetek! mennyetek hátra eggy kevésbé! —

VITÉZ. Fogadjatok szót! mennyetek hátra! (*hátra mennek.*)

ERZSÉBET. (*Garához*) Uram! ne gondolly ezzel a' kiábálással leg kisebbet is! a' nép nem végez, a' választás töled tsak, és a' Redektől függ egyenesen. De mi tartóztathat még, hogy magad a' fiam ellen szegezd? Talán a' bosszúállástól félsz? Ez, egyedül engemet illet, az én fiam halála nem ejthetett senki más szívére olly mérges sebet, mint az enyîmen. De ime mindnyájunk, és az élő Isten színe előtt esküszöm — el felejtkezem az ő haláláról, az örök halgatás sírjába temetem minden emlékezetét, és mázsányi nehézséggel nyomjon engem haldokló ágyamba az a' tsepp vér, melly még valaha ezért ki-ontathatna!

SZILÁGYI. Én is esküszöm, hogy soha az ő haláláról meg nem emlé-

kezem, 's fogadom, hogy a' mi esküvésünk Mátyást is le fogja kötni.

VITÉZ. Szállyon az ég haragos átka annak a' fejére a' ki ezen kemény esküvést meg nem tartaná!

(Eggy kis halgatás után)

ERZSÉB. Ha még ezzel sem elégeztetek meg? mihelyt Prágába el érkekezhetünk, vizsgáljátok meg őt alattomba, miképpen gondolkozik testvére haláláról. Ha hajlandó a' bosszúállásra, ha kész ezen alatsony indulatnak Hazáját 's hazafiai feláldozni, rekesztelsék ki a' Királlyi székből mind örökre!

(Gara, Ujlaky, Lindvay, félre mennek, 's beszélnek lassan eggy mással.)

ERZSÉBET, *(az alatt.)* Édes jó Istenem! adj fzerentsés ki-menetelt, hogy fiamat nemes lelkűnek, és jambor Attyához méltónak találhassuk.

GARA. *(magok közt.)* Nem állya ki.

ROZGONYI. *(tűnő!ődve.)* Tsak sokat ne mérészlett légyen Erzsébet!

GARA. (*Erzsébethez.*) Ásszonyom! reá állunk fel-tételeldre, de hogy vigyük véghez?

ERZSÉBET. Ujlaky! Esmér e' téged jól az én fiam?

UJLAKY. Nem hiszem, tsak egyszer látott gyermek korába!

ERZSÉBET. Ha tehát Prágába leszünk, mennyetek el hozzá Rozgonyival, próbállyátok meg-szorgalmatosan és híven, azt mondom újra most is, ha meg tsallya benne vetett bizodalमत, ha --- --- ---

(*A' nép fel-kiált.*)

Mátyás a' mi Királyunk!

EGGYIK. Tőle várunk minden jót!

MÁSIK. Tsak ő tehet minket boldogokká!

HARMADIK. Győzni fog mindig mint az Attya!

NEGYEDIK. Jámbor lessz mint az Attya!

MIND. Mátyás a' mi Királyunk! Mátyás!

GARA. (*int a' népnek.*) Vonnyátok meg a' harangokat! Mátyás a' mi Ki-

rályunk! --- Mi készültünk útra! ---
 (a' nép ki-rohán, öröm kiáltással.) Él-
 lyen a' mi új Királyunk! éllyen a'
 Nádor-Ispány! éllyenek a' Rendek.
 (A' Muzsika kezdődven, a' kárpit le foly.)

MÁSODIK FELVONÁS.

A' néző hely Irágába, a' Királyi Palotába, egy
 közönséges szoba, mellyben Mátyás, és Ma-
 dróczy Pál fogva laknak.

Első Jelenés.

MÁTYÁS. MADRÓTZY.

MADRÓTZY. De Mátyás! hijába
 biztatlsz engem ezentúl, nem hiszek
 már többé neked!

MÁTYÁS. 'S miért nem?

MADR. Hát ide 's tova nem lessz
 esztendeje, hogy már fogva vagyunk,
 's még-is semmi híre szabadulásunk-
 nak?

MÁT. Valamivel tovább tart mint
 gondoltam; de nem is tsuda o'ly sok
 nyomos változások után, mellyek az
 alatt véletlen történtek!

MADR. (*Vágó hangon*) Nyomos változások!

MÁT. Hát nem tartod te a' László Király halálát reánk nézve fontosnak?

MADR. Ó igen sok tekintetbe?

MÁT. És hiszed e', hogy ha még ő élne, mi most foglyok nem volnánk?

MADR. Még többet is ennél!

MÁT. 'S Mit?

MADR. Hogy ha tovább élt vala, most semmi szabadulásra nem volna szükségünk.

MÁT. Az nem! El tsábithatták a' szegény értetlen Királyt, ha a' kegyetlenségre hajlandó nem volt is!

MADR. Meg érdemlette hát szegény Bátyád a' halált, és mi a' rab-ságot?

MÁT. Mind a' kettő hirtelenkedésből történt.

MADR. A' Királyoknak nem szabad hirtelenkedni!

MÁT. Hiszen ők is emberek.

MADR. De az ő hirtelenkedések fontosabb következéseket húz maga

után, mint a' másoké ! A' mi közön-
ségefebb emberbe csak hiba, az ő ben-
nek meg botsáthatatlan vétek. Jaj
akkor a' világnak ha azoknak fogyat-
kozásait emberi gyarlóságúl vesszük,
kik egy tekintettel ölnek 's elevenit-
hetnek, kiknek hatalmatól méltán
azt várjuk, hogy a' jó téteménybe
legyen munkás. Mátyás ! lelkemre
mondom ! soha sem óhajtottam a' Lász-
ló Király halálát, de még is ennek
köszönhetem egyedül életemet.

MÁT. Szívemből nehezteltem én
is reá a' míg élt, hólta után meg bo-
tsátok, 's el-felejték mindent, de azt,
hogy minket is halálra ítelt legyen,
soha sem hihetem.

MADR. Köszönd, hogy ezt életben
hiheted !

MÁT. Lát'd én így gondolkoztam.
Két nevéndék fa, egymástól nem mesz-
sze állott. Hirtelen fel kerekedik
eggy terhes felleget, a' szél keményen
fújt, a' fényes villámlás szagatta a'
fetét eget, eggy tsattanás a' másikat
érte, és eggyik előfát semmivé tette

a' menykő. Azonba eggy véletlen támadott sebes szél el, kergette a' mennydörgő fellegeket. Sokat szenvedett ugyan a' máfik fa is, de a' kellemetes, verő fény, és jó napok után, ugyan tsak fel vette magát.

MADR. Óh ezek a' félelmes felhők, ismét bé-boríthatták volna az eget, ismét --- --- ---

MÁT. (*bele szól.*) Ki tudja, ha oda tsapott volna e' ismét? Eggy áldozattal be éri az ég is.

MADR. Soha sem hittem volna, hogy kevesebb mint eggy esztendő alatt, olly könnyen szenvedd saját testvéred meg ölettetését?

MÁT. Nagyon meg tsalod magad! ha bizonyosan tudtam volna előre, hogy a' tizedik tsapásra esik le a' fejem, kész akartva tartottam volna oda és most is szíves örömmel áldoznám fel életemet, tsak az övét szerezhetném vissza általa!

MADR. Kéméld az életedet nagy lelkű vitéz! vagynak ám némellyek

kik azzal többet gondolnak mint a' Bátyád halálával!

MÁT. Ugyan! 's ki mondta azt neked?

MADR. Többet lát a' szem gyakran mint a' fül hall! Ha jelen nem voltam is a' ti első beszélgetéstecken, annál többet vettem észre tegnap előtt! Katalin --- --- ---

MÁT. Ó valóban szerelemre méltó Leány is Katalin! ártatlan mint az első tavaszi nap, és kellemetes, mint a' ki nyíló rózsza bimbó. Lásd! hogy igazán meg vallyam, ő teszi mostani életemet szenvedhetővé, 's rabságomat kedvessé!

MADR. Olly kedvessé, hogy mellette Hazádat, Anyád', és Batyádat el felejtet.

MÁT. *(neheztelve.)* A' legyen utolsó szempillantása életemnek, mellyben laktam földét, kevessebbé szeretethetném, mint fáját lételemet! noha Katalinnal most többet múlatom magam', mint más akar mivek

MADR. Hát ugyan csak olly igen kedvelled Katalint?

MÁT. Ó barátom! ki mondhatatlan! de azért eránta való nyájas szerelmem, nem rekesztheti ki, Hazám rokonim, véreim eránt való tiszta szeretetemet, inkább [az egyik a' másikat nemesebbíti meg. Mert esküszöm néked hogy soha sem szerettem igazábban édes Anyámat,] mint miolta Katalin szívem birtokát el foglalta!

MADR. De valyon nem fogja-é Pogyebrád a' ti szerelmeteket ellenzeni? A' mit ő még mint Gubernátor egy Gubernátor fiának könnyen megadándott volna, most mint Király, hamar meg tagadhattya. Mennél nagyobbra ment ő, Mátyás! annál alább szállottál te.

Második Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. KATALIN.

KAT. Hogy vagy édes foglyom?

MÁT. Mint a' nap, világosság nélkül, ha te velem nem vagy. Már ha

rom egész napja nem láttalak, és a' nékem nagyon nehezen esett.

KAT. Nekem sem kevésbé, de a' Nevelöm ruházúl lévén, mindenkor mellette kellettett ülnöm, 's sz. könyveket olvasnom!

MÁT. Hát most hol van hogy ide jöhettél?

KAT. A' Templomba, 's annál tovább fog imádkozni.

MÁT. Ó köszönöm ajtatofságodat buzgó lélek!

KAT. Bezzeg tudok ám újságot. Ma Lengyel és Magyar Országból, egynéhány Követek érkeztek az Atyámhoz.

MÁT.   )
MADR.   ) Magyar Országból?

KAT. Onnan is!

MADR. Ó Király Kis Asszony! melly örvendezve tenném le a' fél Világ kintseit előtted, ha hogy hatalomban állana! Engedd kérlek meg tsókolni kezeidet! (*meg tsókollja*) Mátyás! Édes fogoly társam! Magyar Országi Követek! Hallod e'? és nem

örvendezel a' mi meg szabadulásunkon?

KAT. Hát meg szabadúltok az által, hogy a' Magyar Követek itt vannak?

MADR. Ó meg, mint mikor a' rab madarat kalitkájából ki botsátták, 's el-mégyünk haza Magyar Ország-ra, Atyáink lakta földjébe!

KAT. Álnok ifjú! 's örvendezel te azonn, ha el mégy? (*Szomorúan*) Mátyás! el hagyfz te is engemet?

MÁT. Meg lehet kedvesem! hogy a' Követek a' mi meg szabadításunkért jöttek ide!

KAT. 'S Akkor olztán el mégy? Menny! nem tudsz igazán szeretni; ha engem el hagyhatfz!

MÁT. De hátha tsak rövid időre válok el tőled?

KAT. Még úgy se menny el! Latod most nekem az órák napokká, a' napok hólnapokká válnak, ha te velem nem vagy! 's hogy tűrhetném el én azt, ha téged eggy egész álló hólnapokká válnak?

napig nem láthatnálak? Hadd men-
nyen Madróty, maradj te itt!

MADR. Ó szabadság, meg fizethe-
tetlen kints! ó Magyar Ország ked-
ves Hazám!

MAT. Katalin! Ez a' szempillan-
tás győz meg ellene mondhatlanúl a'
te erántam való igaz szerelmedről!
Hadd vigyem el ezen meg hőkkené-
sed, ezen szomorúságod képét Ha-
zámba magammal! Betsületemet kö-
töm le, rövid idő múlva vissza térek
mint szabad, mint nemes Magyar,
's meg kérlek tégedet nyilván.

KAT. Igazán?

MAT. Igazán! 's reménylem hogy
új állapotomat fénye hathatósfabb szó-
szóllóm leszek, rabságom szennyénél.

KAT. Hidd el nehezen is csik ne-
kem, hogy szabadon nem lehetsz ve-
lem, hogy csak lopva látogathatlak
meg, hogy el kell pírúlnom szerelme-
mért; — de — térj meg azután kérlek.

MAT. Ha két dolgot fogadsz!

KAT. Mit?

MÁT. Hogy hív maradsz hozzám, hogy kezedet, szívedet, senki másnak soha sem adod.

KAT. 'S nem kívánsz többet?

MÁT. Semmit sem!

KAT. Hiszen ezt már szívembe régen fel fogadtam (*meg fogja a' kezét*) Felejtsem el engem az én Atyám, ha téged valaha el felejtelek.

MADR. (*tsóvállya fejét.*)

KAT. Hát már Ura Ieszel szavadnak Mátyás! hogy nekem fogságodnak okát el beszéled? Bizonyos dolgokat tartanak itt felőle, mellyeket én meg nem táfolhatok, de óhajtanám, hogy igazak ne vólnának!

MÁT. Látom több árnyék' mint világosságot vetettek erre a' rajzolatra is, nem szeretném pedig, hogy te kivált ne annak tarts engem, mint a' mi vagyok, jámbor és ártatlan.

MADR. Az Isten tudja melly igaz!

KAT. Hát?

MÁT. El beszéllem. Az én meg boldogúlt Atyám nem vólt semmivel

alább való a' tiédnél, míg Tseh Király nem lett, sőt több volt az előtt, mert Fejedelmi hatalommal kormányozta Magyar Országot, melly is, hogy még tulajdon nevét viseli, hogy a' Török kapúnak martalék *) módra nem adózik, egyedül tsak néki köszönheti, de minden vitéz tselekedete, meg annyi ellenséget és gyűlölőt talált.

KAT. Már ellenség mind inkább, de miért gyűlöltek, mit irigyledtek az Atyádba?

MADR. Azt, a' mivel magok nem bírtak, a' bátorság' és dítőösseget!

MÁT. Ciley Gróf leg keményebben gyűlölte az Atyámat mindenek felett, ollyba tartott minden kofzorút mellyet az Atyám élete veszedelmével nyert meg, mintha saját homlokáról tépték volna le, 's mindenik győzedelme, láttatott Háza fényességét be pókhálózni.

---

*) Mancipium. *Esclav.* Régi igaz Magyar szó.

KAT. Talán neki is vólt része benne?

MADR. Ó nem kevés! Mert 20 mértföldnyire messze a' tsata piatzától, a' Király Követői között el ásva, félt és rettegett a' hartz bizonytalan ki menetelétől mind annyiszor, valahányiszor Hunyady János az ellenséggel meg ütközött.

KAT. Nem igen nagy dítséretére szolgál!

MÁT. Az Atyám, Nándorfejérvára meg vétele után, nem sokára megholt. László Testvérem, ki már ekkor életének 20dik esztendejét felyül haladta, lett helyébe Szilágyi Mihály Bátyánkkal, Tömös, és Nándorfejérvár Kapitánya. Semmi félelem nem lévén többé a' Töröktől, fel tette magába László Király is, hogy ezt a' vidéket, és a' háború szomorú maradványait meg látogattya, 's leérkezik szerentsésen Futakra. Ide mindjárt el jött hozzá a' Bátyám, 's eggy hív Magyarhoz illendő vídám bizodalommal kéri, hogy alázza meg

magát Nandorfejérvárra is. A' Király fogadja; de az Atyám ki múlásával nem hóltak meg az ő irigyei, tsak gyűlölségek, tárgyat változtatták meg, és az; én voltam testvéremmel.

KAT. Gonosz emberek!

MAD. Pedig Gróf Ciley ki az Attyok helyet az Ország Gubernátorává lett, fiainak fogadta őket, 's meg esküdt örökké tartó szeretetre, és barátságra.

KAT. Hát ugyan tsak meg változott erántok?

MADR. Szinébe, de nem szívében. Barátságot hazudott, hogy annál bátrabb ellenségek lehessen, fiainak fogadta, hogy sulytoló veszejét tetté-se szerént éreztethesse.

KAT. Ah mint útálom a' két szívet!

MAT. Alig távozott el a' Bátyám Futakról, midőn a' félénk Királyt mindenfelől környül veszik, hogy magát olly pajkos ifjú kezéred meri bizni, a' kire az Attya nagy gazdagsággal, az ő kevélysége, 's hitetlensége is jutott örökségül.

MADR. De még ezt is hozzá tették, hogy ezen hívás által tsak a' Királyt akarná be tsalni a' várba, a' hol bátrabban el veszthetné.

MÁT. A' Király el rémül!

KAT. Szegény meg tsalatkozott Király!

MÁT. Meg akarván tehát nyugtatni magát, ír a' Bátyámnak, hogy addig Nandorfejérvárba menni nem fog, míg fel nem fogadja neki, hogy minden tettetés és tsalárdság nélkül be botsáttya. Mély, szivbéli meg illetődéssel felel a' Bátyám el ámitott Királyának, kérte újra hogy jöjjön el, 's ezen sértő gyanúságról, egy szóval sem emlékezett.

KAT. Hát el jött ugyan tsak?

MADR. Több félelemmel, mint kísérőkkel!

MÁT. A' Bátyám a' kapu alatt által adta a' vár kúltsait a' Királynak, de mihelyt az udvarával egygyütt bé takarodott, ki zárta az idegen Tseheket és a kereszteseket, a' Király kísérei. Ez a' hatalmaskodás meg rémíti a' Királyt,

reszketve tudakozza ezen szokatlan tselekedetnek okát, 's akkor láttatott csak meg nyugodni rajta, midőn a' Bátyám újra meg esküdött, hogy hív és állhatatos, midőn biztatta, hogy hűséges Magyarjai között semmitől sem tarthat, kik mindenkor készek érette, véreket és életeket fel áldozni, de hogy a' Haza törvények nem engednék meg, idegent, az Anya várakba be botsátani.

MADR. Nem hitte ő azt, ha nyugottnak tettette is magát!

MÁT. Nem vitatom. Azomba történetből eggy levél kerül a' Bátyám kezébe, mellyben Gróf Ciley azt igéri Napának hogy minden órán két golyóbist fog számára küldeni, mellyekkel kedve szerént játszodozhatnak.

KAT. 'S mit értett az alatt?

MADR. A' Mátyás, és testvér bátya fejét.

KAT. Isten nélkül való rossz ember!

MADR. De még azt is irta, „én va-

gyok az, a' ki ezt a' kútya nemzettséget az országból ki irtom."

KAT. Szörnyü vétek.

MÁT. A' Bátyám, természetl tüz vadra termett ifjú lévén, leg első alkalmatossággal, mihelyt a' Grófot meg látta, inti barátságosan, hogy ne vesztegetné meg az ifjú Király ártatlan lelkét hamissan ki gondolt vádakkal, és ne térjesztené az Atyánk ellen való gyűlölségét mi reánk jámbor fiaira. Erre a' Gróf fel indul, 's hitetlennek nevezi a' Bátyámat, mint a' ki, Fejedelme embereit a' várba be nem borsátotta. A' Bátyám még ezen piron szót is el halgatván, mutatya tsendefen az ipához írt levelét. A' Gróf szégyenletébe, 's bosszúságába kardot ránt, 's olly keményen vág a' Bátyám fejéhez, hogy, ha karját feje felibe tartván, újjába lévő vastag arany gyűrűje, a' tsapás erejét meg nem gyengíti vala, azonnal szörnyü halállal kellett volna meghalnia, így az élete helyett, tsak eggynéhány újját vesztette el.

KAT. Szörnyűség!

MÁT. Erre a' lármára oda szaladnak a' Bátyám Hősei, le vetik a' Grófot, és agyon verik.

KAT. Iszonyúság!

MÁT. Ezzel a' Bátyám mindjárt a' Királyhoz ment, el beszéli neki az egész dolgot, mutattya a' Gróf levelét, 's meg bizonyította ártatlanságát onnan, hogy ő fegyvertelen volt, a' Gróf pedig inge alatt pántzért vifelt, melly gyilkos szándékának elegendő tanú bizonyysága.

MADR. Hidd is el, hogy az Atyád minden győzedelme a' Török ellen, annyit nem használt, mint ez álnok Gróf el vesztése.

MÁT. Nem merem állatni; elég az hozzá, hogy a' Király ártatlannak vallotta Bátyámat 's helybe hagyta a' Gróf meg ölését.

KAT. Ugyan?

MADR. Jó volt László Király, talán leg-jobb is lett volna, de ez a' gyengesége rontott el mindent, hogy

akár melly mérges szellő alatt meghajlott.

MÁT. Nem sokára ezután vissza tért a' Király Budára, 's Tömös várnak vette úttyát, a' hol én akkor az Anyámmal lakoztam. Ezen iszonyú esetet már tudván egészen, eleibe mentünk a' Királynak gyász ruhában. Késervesen sírván borúlt le az Anyám a' Király lábai előtt, botsánatot, 's kegyelmet kért a' Bátyámnak, és hogy a' maga óltalmát ezután se vonja meg tőlünk: a' Király fogadott minden jót, 's esküvéssel petsételte ígéretét.

KAT. Áldott jó Király!

MÁT. Innen el indul Budára, maga mellé vévén testvéreimet. Az Udvarban többé meg nem emlékeztek semmiről. A' Bátyám szinte a' Nádor Ispány Gara leányát akarta feleségül el venni, azt gondolván, hogy ez által ment lehet minden ellenségeitől; azt gondolta ő, de az Atyám irigyei, a' mi halálunkat tökélették el!

KAT. Lehetetlen !

MADR. Ó nem tudtak ezek nagyobb gyönyörűséget, mint ha az ő véreket folyni látták, és az ő halálokat, úgy tartották, mint egy méltó áldozatot, mellyel őseik fényességének tartoztak.

KAT. Rossz emberek !

MÁT. Eggyszerre, ismét hire futamodik az Udvarnál, hogy a' Törökök be akarnának ütni az Országba. A' Király népet gyűjt, készülvén a' viaskodásra. De, mind ezek, az Ország nyúgodalmára szélni láttatott fel fegyverkezések, gyanúsak tettek a' Bátyánk Szilágyinak. Inti tehát a' Bátyámat, ne bizzon sokat a' Király barátságához, úgy nézem én úgymond, hogy a' régi bosszúság hamú alatt emészthődik, és újra könnyen fel lobbanhat. A' Bátyám noha ennek egész hitelt nem adott, de meg se vette, hanem alattomba fel hivat hat százat lovas legényei közzül Budára, 's el rejti ezeket a' Vizi városba. Azután maga számára katonákat szede-

tett az Országba, és inkább azért, hogy Atyánk vitéz példáját követhesse, mint sem, hogy tovább Budán maradni félt volna, el tökéllette magában, hogy embereit a' Törökök ellen, maga fogja vezérleni. Ditséretes is volt az ő szándéka!

MADR. De szomorú a' ki menetele, mind ő mind mi reánk nézve!

KAT. Hogy hogy?

MADR. Mert éppen ez a' Haza meg óltalmazásra tzelezó kezelet adott alkalmatolságot, hogy őt a' Király ellen való pártütéssel vádolják.

KAT. Jaj, mitsoda rossz emberek lehettek azok!

MÁT. Ujra kezd'ték ismét rebesgetni Házunk irigyei a' Gróf Ciley ártatlan meg ölettetését. Fel szóval beszéltettek a' Bátyám büntetést érdemlő vekmerőségéről, ki rokonvérrel fetskendezte be a' Királyi széket. — El rémítették a' Királyt, hogy ezen gondolatlan ifjat, nagy hatalma, jószága és gazdag pártfogói mellett,

semmi többé meg nem fogja tartóztatni, hogy magának, a' Királyi székre erőszakosan is útat ne nyisson.

MADR. Így nevezték az ő fegyverkezését is, Király és Ország ellen való támadásnak.

KAT. De miképpen hihetett a' Király ezen hamis vádaknak?

MADR. Természettel félénk lévén, könnyenn el hitt mindent, László mind ezekről nem tudván semmit, nem óltalmazhatta magát, és bűnösnek találtatott.

MÁT. A' Bátyám az alatt egészen fel készülvén a' viadalra, engedelmet kér a' Királytól, hogy népét maga vezérelhesse. A' Király nem ellenkezett benne, tsak ezt kívánta, hogy engem előbb hozzanak fel Tömösvárról az Udvar szolgálattyára. Az Anyám el rémült ezen parantso-
latra 's könybe borúlva, tsak erre az eggyre kért, hogy soha Bátyámmal eggyütt az Udvárnál meg ne jelen-
nyek !

KAT: Miért ?

MÁT:

MAT. Fel menetelem után kevés napokkal, midőn bátran mennénk ketten Bátyámmal a' palotába; reánk rohannak hirtelen eggynéhány katonák fegyverres kézzel, a' kapukat bezárják, 's meg fognak mind kettőnket.

KAT. (*Mátyásnak.*) De hiszen te semmit sem vétettél?

MADR. Hát nem elég vétek az, hogy a' László testvéreje volt?

KAT. Hát a' Magyarok?

MADR. Felette elrémültek e' hallatlan dolgon. Le süttött fővel, bús komor tekintettel jártak tébolyogva, alig tudták magokat meg győzni, hogy a' mit hallottak, valóság. De még ekkor sem bátorkodtak felőle tudakozodni miért történt, és senki se mérészlett a' dolog ki meneteléhez hozzá vetni, félvén méltán, hogy rettenetes lessz. Mert nem csak Mátyást és engemet, hanem más nagy fő Urakat is meg fogtak.

KAT. Igaz Isten! de miért?

E

MADR. Mivel a' Magyar Ország' öldöklő Angyala, tsak eggy nevezet áldozattal akart meg elégedni!

KAT. (*Mátyáshoz.*) 'S mi történt továbbá veletek?

MÁT. Harmad napra ítéletet hoztak a' Bátyám fejére. — Partütő úgymond, hallyon meg! — A' szinte hanyatló nap, vérbe borúlva szállott le a' fetét Budai hegyek háta megett. Tsendes vólt az egész természet és nyúgodalmas, mintha kétséges figyelemmel várakozna a' maga végső öszve törettetésére; de a' Magyarok elméje élelmefen hányattatott, mint midőn a' mormogó zivatarkor a' felzúdúlt tenger, el búsúlt habjait a' partfelé talszitya, mellyek ott, magokkal és a' szélveszekkel haszontalan küszködvén, a' mélység fenekére visszazuhanak.

KAT. (*reszketve.*) Jaj Istenem!

MÁT. Fegyveresen, hátra kötött kezekkel vezették a' Bátyámat a' vesztő helyre, előtte lobogott a' fekete halál zászló. Egyenesen, fel emelt

fövel, bátran, minden félelem nélkül ment ő nyomba utánna, vidám nyugodalommal tekintett a' környül állókra, és a' mint a' helyre el értek, szóllott a' maga mentségére röviden, nem azért hogy szánakozásra indítsa a' népet, nem azért, hogy kegyelmet gyalázatosan koldúllyon; hanem meg akarta bizonyítani, hogy a' Hunyadi János fia, nem halhat meg, mint gonosz tévő. Ekkor le térdepeltették, a' hóhér fel kötözi vállain nyugodott haj fűrtjeit, 's a' Heróld fel kiált, „igy vesznek el a' Hitesgettek!

KAT. (*reszkétve síró hangon.*) Jaj Istenem! ó!

MAT. Hát reszketsz már is? végy bátorságot! illy rettenetes vesztéft soha sem hallottál. Reszkető kezeivel, háromszor vágott a' Hóhér nyakához, még sem tudta el ütni fejét, hanem a' Bátyám maga erejétől fel kél, az Isten és emberek igazságára, a' maga ártatlanságára és a' Haza Törvényei-

re útal, mellyek a' negyedik vágást meg tiltyák.

KAT. Jaj! ó jaj! halgafs kérlek!

MÁT. Ekkor véletlen a' maga hofz. szú ruhájára hágott, hogy meg botolván le esett lábáról, a' Király és mások, kik ezt a' rettenetést, jelenést iszonyodva nézték a' palota ablakából, intenek, dörgállyák a' hóhért, és a' Bátyámnak, a' mint ott vérébe fentrengett, ötödik tsapásra esett el a' feje.

KAT. (*minteggy magán kívül.*) Irgalmas Isten!

MÁT. Erre, mint midőn, eggy harsogó tsattanás után a' fehők meg szakadnak, fel zúdúltak a' Magyarok is. Kiki bosszúállást és büntetést kívánt e' gonosz igazságtalanságért. A' férjfiak el búsúlva morogtak, az Afzszonyok mintha saját fiokat ölték volna meg, magokon kívül, szerte széllyel szaladoztak, a' gyermekek firtak rítak. Eggy se volt, kinek a' Bátyám halála keservesen ne esett volna.

MADR. Tsak a' Bátyád' Szilágyin állott, és az egész nép fel támadott volna a' Király ellen.

MÁT. De ő a' mennyire tsak lehetett tsendesítette a' dolgot, tsillapította a' népet, 's azzal vigasztalta, hogy még én életben lévén, reám bízzák a' bosszúállást, a' Királyt pedig meg intette, hogy a' maga saját élete el vesztése alatt, ne mérészellye gyilkos kezét reám vetni. Meg is bánta szegény gonosz tselekedetét, de későn. Reszketett, midőn a' többi foglyok tömlöztiket fel törvén meg szabadultak, nem mert tovább maradni Budán, félt az ártatlanúl meg bántódtak' igaz bosszúállásától, 's eggynéhány Németeket örizetül maga mellé vévén fel szaladt velem, 's Madrótyval együtt Bétsbe, a' honnan halála előtt kevéssel ide hozatott. Mond meg most édesem! mit beszélnek itten felöllünk?

KAT. Ó kedvezz kérlek! lát'd, mint reszketnek minden tetemeim, ó Mátyás! ha én a' te fogságodnak illy

rettenetes környűl állásait, tsak meg is tudtam vala gondolni, soha sem erőltettetelek vólna, hogy beszéld el. Vigasztald magad édes foglyom! ártatlan vagy, nem szenvedsz sokáig. — Isten hozzád! el jövök ha tsak lehet nem sokára! *(meg ölelvén Mátyást el megy.)*

MATR, Éz igazán érzi a' mi ártatlanságunkat.

MÁT. Ó bár tsak soha se' vólnék kénytelen, hogy többé a' Bátyám haláláról meg emlékezzem!

Harmadik Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. ROZGONYI. UJLAKY.

ROZGONYI. Áldott legyen az Úr neve édes Mátyásom, hogy ismét életben láthatlak! Fogadd el Atyai tsókomat, mellyet saját fiam ajakára sem nyomhatnék szívesebben! *(meg tsókolya.)*

MÁT. Isten hozott jámbor Atyám régi jó Baráttya! szinte olly kedvesen esik fogoly fiának ez a' látogatás, mint hajdan ő neki szíves barátságod!

Hogy van az édes Anyám, és jó Bátyám Szilágyi?

ROZGONYI. Óhajtyák szabadulástokat.

MADR. Isten hozott édes lelkem Hazámfiai!

MÁT. (*Újlakyhoz*) Isten hozott téged is édes Hazámfia! noha nem esmerlek ki légy.

ROZGONYI. Egy még az Atyád barátjai között. (*magába*) Adná Isten?

UJLAKY. Mellyet ezzel bizonyítok meg, hogy szabadulástokat adom tudtokra.

MADR. } A' mi szabadulásunkat?
MÁT. }

ROZGONYI. Azt édes fiaim! ha csak lehet.

MADR. Ó az Isten áldjon meg!

MÁT. Mi lehetne kedvesebb kintse egy rabnak a' szabadságnál! de ha arról olly fel szóval beszéltek, hogy jöhattetek olly szabadon be hozzánk, külömben reánk szorgalmatosabban vigyáznak?

ROZGONYI. A' Király híre nélkül, a' Kantzellarius eszközése által.

UJLAKY. Hogy igazán meg val-
lyuk Mátyás! a' ti meg szabadúlásto-
kat véghez vinni, sokkal nehezebb,
mint gondoltuk. A' Király eggy átal-
lyába meg tagadta kérésünket. El
gondolhadd melly nehezen esett el-
lenkezése, holott ti néki semmit sem
vétettek, sem rabjai nem vagytok.
Hogy itt tovább maradjatok, meg
nem szenvedhettyük, fogadjátok in-
kább tanátsomat, a' hol az ember
igazsága mellett, szép szóval nem
bóldogúl, helye van az ártatlan tsa-
lárdsnak!

MADR. En is azzal tartom.

MÁT. Hát mi tévők légyünk?

UJLAKY. Szökjetek el innen! A'
tömlőtzt tartott könnyen el tsábithat-
tyuk, ha tsak arra kell, vigyük el ma-
gunkkal Magyar Országgra, 's így szo-
rit édes Anyád és Bátyád hiv karjai
közzé, így fogod tapasztalni közöt-
tünk, hogy mindnyájan testvéri sze-
retettel szeretünk tégedet.

MÁT. És igazán ez a' te tanácsod?

UJLAKY. Ez, külömben egy könnyen meg nem szabadúltok.

MÁT. Nemes Hazámfia! nem minden mód és út egygyeránt kedves nékem az én meg szabadulásomra. Közönséges hatalom fogatott meg, ugyan ez adja vissza szabadságomat! Illy formán még Budáról el szökhettem volna, mikor a' többi ártatlan foglyok tömlöztöket fel verték; ha Országomban ezt nem tselekedtem, idegen tartományban annál inkább nem akarok földön futó lenni.

MADR. Bár akkor tselekedtük vala inkább, egy egész eisztendői rab-ságot, és a' bizonytalan szabadulás gyötrelmeit nyertük volna meg általa!

UJLAKY. Gondold meg e' felett, hogy most sokkal hasznosabbak reád nézve a' környül állások. Az Országban nints Király, a' Rendek egygyenetlenek, de leg többen a' te részeden állanak. 20,000 fegyveresek várják már készen az Anyád' parantsolattyát, tsak te légy egygyfzer ottan, még háromszor annyin fognak fegy-

vert, melly könnyen leszel ekkor Magyar Ország Királya, melly határozatlan hatalommal büntetheted ellenségeidet!

MADR. Hogy nem kapsz két kézzel a' szabadságon és koronán? ennek gondolkozás sem kell, mindjárt hívom a' tömlőtzt tartót (*menni akar.*)

MÁT. Meg állj! (*Ujlakynak.*) Mi nek tartáffz te engem?

UJLAKY. A' nagy Hunyady János fiának, ki még egyszer nagyobb leszl az Attyánál.

MÁT. De nem a' te útmutatásod szerént. A' magával való meg elégedés, és a' lélek belső ereje teszi a' férjfit naggyá, ha a' te tanátsodat követném, méltatlan vólnék, hogy az Atyám fiának hivattassam.

UJLAKY. Hogy hogy?

MÁT. Ugyan mond meg kérlek mitette az én Atyámat naggyá a' te szemeid előtt?

UJLAKY. Az ő bátorsága, vitézsége, le botsátkozása, jó szíve 's igazsága.

ROZG. De sokkal nagyobbá az, hogy minden meg bántást el felejtett, és soha ellenségein bosszút nem állott.

UJLAKY. (*komor tekintetet vét Rozgonyira.*)

MÁT. Bírjak e' én vagy nem azokkal az érdemekkel, melyeket az Atyámban ditsértél, nem tudom, leg alább még femmi alkalmatosságom nem vólt meg bizonyítására. De esküszöm, hogy ezt a' nemes tselekedetét az édes Atyámnak soha el nem felejtem, midőn egyszer Gróf Ciley az élete után leselkedvén, az Atyám felül fordúlt, 's nemes hangon neki ezt mondotta. „Lát'd Hitehagyott! most tsak jámborságomtól függ életed, de nem bántalak, az egész büntetésed legyen ez, hogy én bennem mindenkor a' te meg tartódat szemléld.“ esküszöm ismét az élő Istenre, hogy én is így fogok tselekedni!

ROZG. Így léfzész valóban nagy, igazán méltóságos!

UJLAKY. Ugyan olly kevésre becsülöd a' bátyad' életét, hogy még

az ő gyalázatos meg ölettetéséért sem
akarjz bosszút állani?

MÁT. Ó ezerszer drágább volna
nékem az ő élete, mint a' tulajdon
magamé, ha még meg tarhatnám,
(nemeseu) de ha már meg hólt, egy-
néhány méltatlanok életével fel nem
tserélem igaz keservemet.

UJLAKY. Felette nemeseu! Hidd
el, e' nyit útat igazán a' Királyi szé-
re, ha ellenségeidnek olly nagy szí-
vűséggel meg engedhetjz. Ó ne vond
meg hát kérlek magadat a' Hazától,
gyógyítsd meg azt a' szerentsétlen
vissza vonás halálos nyavalyájától.
Még egyszer mondom, 20,000 em-
ber kész éretted vérét, életét fel ál-
dozni. Fogadj szót, gyere! egy kis
ijesztés, egy két példás meg bünte-
tés után, a' Királyi székbe ülsz, ho-
va a' szent István vérén kívül, olly ifjú
korába, még senki se hágott.

MADR. Ne gondolkozz sokat, fo-
gadj szót!

MÁT. Köszönöm édes Hazámfia
tanáts adásodat, de én szivemből utá-

lok minden olyan segedelmet, melly másnak, ha tsak egygynek árt is. Az én Atyám Gubernator vólt, és ki veheti számban azon sok sohajtásait, melyeket méltósága terhe sajtólt ki, az Isten mentsen meg, hogy én, Hazám koronáját tsak egygy tsepp vérrel is meg fetskendezzem!

UJLAKY. Hát meg veted [ajánlá-sunkat?

MADR. (*készíteti.*)

MÁT. Nem vehetem hasznát.

UJLAKY. A' te meg szabaduláso-dat, a' te Királyi székbbe való fel emelédet akartuk, a' te testvéred' haláláért kivántunk bosszút állanĩ; de te mindent meg vetesz. Te töled vártuk, hogy le tsendesíted a' nyughatatlanokat, 's meg óltalmazod a' Hazát; ha most a' reménységébe meg tsalatkozott nép, mellőled el álván, ellenségeidhez adja magát, ha még esztendőkről esztendőkre rab maradsz, emlékezz meg, hogy jót tanátsoltam, de meg nem halgattál.

MÁT. (*Nemes bosszúsággal.*) Inkább holtomig rab maradok, mint nemtelen fegyver ereje által emeltessem fel.

UJLAKY. Ám választottál! Isten hozzád!

ROZG. (*Belső örömmel és megelégedéssel.*) Isten veled! (*El-mennek.*)

MADR. Mátyás! Mátyás! mit tselekedtél?

MÁT. A' mit az igaz betsület, és a' Haza parantsolt.

MADR. Tsak meg ne bánd soha!

MÁT. Jaj annak az Országnak, a' hol jót tselekedni vétek! (*Mind ketten el mennek.*)

Negyedik Jelenés.

TSEH KIRÁLY. KANTZELLARIUS.

LENGYEL KÖVET.

KIRÁLY. (*Székebe álván*) Jöjjön be előbb a' Lengyel Követ, azután a' Magyarok! (*A' Kantzellarius be vezeti a' Lengyel Követet.*)

KÖVET. Mindenkori békeiséget, és örökös barátságot, Méltóságos Király! az én kegyelmes Uram nevé-

be! ki az eddig való jó szomszédságot ezután is hólta napjaiglan fel akarja tartani.

KIRÁLY. Köszönöm kegyelmes Urad' szives ajánlását, a' mi kívánságunk is tökéletesen az, hogy Országaink közt fel bonthatatlan egygyeséget kössünk. Mi a' te követséged?

KÖVET. Talán én vagyok az első Uram Király! ki néked azon hirnek igazságáról bizonyyságot tehet, hogy a' Magyarok Mátyást választották Királyoknak.

KIRÁLY. Hát igaz volna az ugyan tsak?

KÖVET. Higyj, eggy hiteles tanú szavainak, a' ki maga látott, hallott, mindent.

KIRÁLY. De mi bírhatta őket erre?

KÖVET. Babonaság, és erőszak.

KIRÁLY. Két rendkívül való eszköz!

KÖVET. Eggyik|szülte a' másikat, 's mind ketten győztek.

KIRÁLY. Beszéld el! hogy esett az?

KÖVET. Azt mondják Mátyásról, hogy még gyermek korában szembe tűnő maga viselete által meg különböztette magát minden idejebéli gyermekektől. Gondolati mindenkör olly mérészek és nagyra tzelezók voltak, hogy már akkor lokan azt beszélték felöle, „ennek még valaha Királynak kell lenni.“ A' tsapodárok, jövendölök, és jel magyarázók is ezt hintették felöle az egész Országban, úgy hogy most midön a' Magyar Rendek Pestre fel gyülekeztek, eggy gyermek se vólt, a' ki Mátyás Királyról ne beszélt vólna, és az Anyák Mátyást da-dogtatták tsetsemőikkel.

KIRÁLY. Felette különös!

KÖVET. A' Magyarok úgy nézték ezeket a' gyermekeket, mint meg annyi Orakulumokat, mennyei súgalásnak tartották ez ártatlanok tsevegését, 's meg nem várván a' Rendek választását, fel kiáltyák Mátyást Királyoknak. Így lett a' Nép szava, Isten szava, azok, kik jobban gondo-

gondolkoztak kénytelenek voltak elhalgatni, és reá állani.

KIRÁLY. Hát nem szabad akarat' és egygyezéssel ment ez a' választás végbe?

KÖVET. Uram! a' hol 20,000 fegyveres ember parantsol, nints ott a' szabad választásnak semmi helye.

KIRÁLY. Ugy de ez törvénytelen!

KÖVET. Ugyan azért nem mond-le az én kegyelmes Királyom is, a' Magyar Koronáról, hanem a' te igazságotól várja azt, a' mitől őt a' Magyarok helytelen választása meg fosztotta. Főképpen, mivel Mátyás hatalmadban vagyon, kér, és ínt az én Királyom, fogd az ő igaz ügyének pártját!

KIRÁLY. Valóban tellyes tehetségem szerént vigyázok minden törvényes és helyes kívánságaira.

KÖVET. És e' fog azon örökös barátságnak talp köve lenni, mellyet az éléb ajánlottam, mellyet az én hatalmas Királyom, szívesen óhajt. Ne add ki Mátyást a' Magyaroknak sem-

mi képpen! Így lélszünk mi tenéked mindenkori frígyeseid, így lelsz, minden te ellenséged, a' miénk is, és minden háborúidban bizonyossan számot tarthatlsz a' mi segedelmünkre. De ha Mátyást vissza botsátandod, haddal fog az én Fejedelmem ellened jöni, mellynek, vagy a' te tartományaid' el pusztulásával, vagy akkor lelsz vége, midőn annyit sartzoltunk rajtad, a' mennyit Magyar Ország reánk térülhető hasznaiból el veszítettünk. Ez az én Királyom változhatatlan el tökéllése!

KIRÁLY. Mindenkör többre betsültem jó Királyod' barátságát, mintsem hogy azt eggy könnyen el veszteni akarnám. Meg fogom halgatni a' Magyarokat is, minek előtte végső választ adjak. — Ez addig is az én feleletem. (*a' Követ el megy.*)

KIRÁLY. (*a' Kantzelláriusnak*) Valóban, még tsak több veszedelem, mint tisztelet ne háromollyon e' fényes követésegekből Országglásom kezdeté-

re! Mit szól az én Kantzellariufom hozzá?

KANTZ. Óhajtom Uram Király! hogy mindenik Fél meg elégedjen ki-
menetelével!

KIRÁLY. Lehetetlen! de jobb né-
künk ha egy hatalmas Királya, mint
egy vissza vonó nemzettel lépünk
szövetségre! Jöjjenek be a' Magya-
rok!

Ötödik Jelenés.

(Az Előbbeniek.) VITÉZ. SZILÁGYI. UJ-
LAKY. ROZGONYI. LINDVAY.

VITÉZ. Tartson meg foká a' Ki-
rályoknak Királya téged, ezen nemes
Ország fejedelmi székében, minden
igazak javára, és alattavalóid meg
elégedésére!

KIRÁLY. Köszönöm Nemes Magya-
rok! Fogadja Isten jó kívánságtokat!

VITÉZ. Bár tsak olly hajlandó len-
nél ártatlan kérésünk' meg adásában,
mint a' melly szívesen botsátottuk ezen
kívánságunkat az egekbe!

KIRÁLY. Szólly!

VITÉZ. Meg emlékezvén jó Hunyadi János hajdan a' mi Gubernátorunk' örökké el felejthetetlen érdemeiről, az ő egy fiát Mátyást Királyunknak választottuk. Uram Király! add ki őt' minékünk!

MINDNYÁJAN. Add ki őt' minékünk!

KIRÁLY. Jó szántotokból, kész akartva választottátok-é Mátyást?

SZILÁGYI. Jó szántunkból, kész akartva Uram!

KIRÁLY. Meg egyezettetek-é benne egyátalyába, hogy ő legyen a' ti Királytok?

GARA. Kegyelmes Király! nem akartunk ezen nyomos választással hirtelenkedni, én, Ujlaky, és Lindvay, elsőben a' Lengyel Király partját fogtuk; de által látván, hogy mi reánk nézve leg jobb lesz Mátyás, szabadon, egyenlő akarattal választjuk őt', álhatatosan meg lévén győztetve, hogy ő leg több hasznot hajthat Hazánknek.

UJLAKY. } Leg többet is fog haj-
LINDVAY. } tani.

KIRÁLY. Meg engedjetelek Nemes Magyarok! hirtelen el állottatok Kazimirtól, hát ha olly hirtelen találjátok a' Mátyás választását is megbánni?

GARA. Az élő Istenre esküszöm soha meg nem fogjuk bánni! Mátyás ellene mondhatatlanúl meg győzött minket fölöle, hogy méltó Koronánk fel ajánlására; annál méltóbban is fogja viselni.

KIRÁLY. Még is nem láthatom által, miért tettétek őt' a' Lengyel Király eleibe, kinek olly fontos szóllója vagyon Országtokhoz?

SZILÁGYI. Kegyelmes Király! Éppen illyen állapotban volt Tseh Ország mint mi, minekelőtte téged Királyának választott. Hatalmas Fejedelmek vágytak e' Királyi székre, kik méltó jussokon kívül is a' Tseh Koronát mindenkor meg érdemlették volna. A' Rendeik meg esmérték az ő érdemeiket, de téged választottak Királyok.

nak, ki az ő szokásokat, erköltsöket tudta, az ő törvényeket, és szabadságokat betsülte. Tőled várták Hazájok bódogulását, és szerentségeknek vallyák magokat kegyelmes Országlásod alatt. Illik, hogy mi is rólok vegyünk példát, és olly Királyt adjunk magunknak, a' ki minket esmér, mivel szeret.

VITÉZ. Kegyelmes Király! ne vedd meg a' Magyarok' első kérését, add meg a' mit kívánunk!

GARA. A' mi tőlünk ki telik pénzbe, vagy fegyverbe, szívesen ajánlyuk Nagyságodnak.

SZILÁGYI. Kérj váltságaért a' mit akarsz mindent meg fizetünk az utolsó fillérig, csak botsásd el Mátyást!

MIND. Kérünk botsásd el Mátyást!

KIRÁLY. Nem botsáthatom!

MIND. Nem?

KIRÁLY. Nem!

SZILÁGYI. Uram Király! ezt a' feleletet nem reménylettük tőled. Nem áll hatalmunkban, hogy meg nem a-

dásod' okát tudakozzuk, de szabadon meg mondani, hogy igazságtalanság a' mit mivelsz, ezt senki meg nem tilthattya. Méltó kérésünket meg vetni helytelenség, és az a' véletlen történet, melly Mátyást kezedbe kerítette, az ő erőszakos le tartóztatására soha sem adhatott hatalmat.

VITÉZ. Kegyelmes Király! engedd az igazságnak a' győzedelmet!

KIRÁLY. Nem lehet, különben magamat rontom meg.

SZILÁGYI. Ne kényszerits Uram Király! hogy igaz ügyünkbe erőszakra vetemedjünk!

KIRÁLY. Az én ki mondott szavam vissza vehetetlen!

HARMADIK FELVONÁS.

(*Tágas Palota Királyi székkel.*)

Első Jelenés.

KIRÁLY. KANTZELLARIUS, ERZSÉBET.

KANTZEL. A' Mátyás Annya kíván véled szólani.

KIRÁLY. (*székében alván.*) Jöjjön be!

(*A Kantzellarius be vezeti Erzsébetet.*)

ERZSÉBET. Itéld meg Uram Király! melly határozatlan legyen erányofságodban vetett bizodalmom, midőn még, sem Hazámfiain bosszús kefervek, sem tartós haragjok meg nem győzhetett arról, hogy Mátyás fiamat vissza adni nem akarnád.

KIRÁLY. Hát most magam téfzlek felőle bizonyofság.

ERZSÉB. Felette nagy és fontos okaidnak kell lenni, mellyek az ellene mondhatatlan igazságot is le nyomják.

KIRÁLY. Országom, és Jobbágya-im' bódogsága, mellyet eggy emberért kotzkára nem vethetek.

ERZSÉB. Igen drága váltság fiam' meg szabadulásáért! tsak hogy bizonytalan, mellyik lehet reád nézve ártalmasabb, készséged, vagy le tartóztatásod.

KIRÁLY. Az első minden kétség kívül.

ERZSÉB. Ezt tagadom.

KIRÁLY. Tsudálkozom rajta,

ERZSÉB. Ó Király! több mint egygy
fiamnak kellene még lenni, ha ezen
utolsó ágam' meg tartására, nem olly
hathatós eszközöket találtam volna
fel, mellyeket más harmadik vesze-
delme soha többé meg nem változ-
tathat. Tudd meg, 20,000 ember vár-
ja akármelly szempillantásban készen
parantsolatomat, hogy azonnal éret-
tem mindent el kövessen. Tsak egygy
szót szóllyak 10 nap alatt háromszor
annyi fog fegyvert, kiknek játék lesz
a' Karpatus hegyein által menni, 's
még könnyebb dolog, Országodat el
pusztítani.

KIRÁLY. Ó Állzonyom! a' Tsehek
sem ollyan hamvakba hólt emberek,
hogy meg ne tudnának nékiek felelni!

ERZSÉB. Uram! nem tudod még
mit nem tesz, mit nem víszen végben
a' Magyar, egygy ollyan Királyáért,
a' kit szívesen szeret, és igazán tisz-
tel. Minden e' féle veszedelem, tsak
meg nemesebbíti az ő hóltig hűséges
lelkek' bátorságát. Ama' kopasz kö-
szirtokat meg mászni, az idegen ha-

tárt el pufztítani, a' szántóföldeket ember vérrrel kövériteni, és a' holt testek halmai között sorba tántzolni; az ilyen áldozatot, még csak számban se veszik: de a' késő maradék is irigyli annak az embernek szerentséjét, a' ki Királyáért sebet kapott, 's imádja szinte, ha érette halhatott meg. Itéld meg, mit várhat a' te Országod, midőn Királya meg szabadítására kél a' dolog!

KIRÁLY. Hát olly bizonyosan hatalmadban áll Tseh Ország' végső veszedelme?

ERZSÉB. Leg alább sokkal bizonyosabban mint a' Lengyel Király' erőtelen fenyegetődzéseiben, a' kinek még először katonákat kell szedni, midőn a' mieink már tökéletesen készek, a' ki ha szerentsétlen lejénd is, semmit sem veszt, ha boldogúl, semmit sem nyer. De mi, a' mi Királyunkért, a' Nemzet és Haza kissebbségéért fogunk vitézkedni. Hallyad hatalmas Király! Minden fegyvert fogható férjfit az egész Országban öszve

gyűjteni, Országodat, mint a' sáskák el lépni, vetésteket, házaitokat porrá égetni, még a' gyermeknek az Anya' méhében sem kedvezni, ezt végezték magok között egyenlő szível Hazámfiái, midőn őket magadtól idegen válasszal botsátottad el, 's vissza akartak térni Magyar Országra, én tartóztattam meg őket, és ime számodra 10,000 embert ajánlok kész fegyvereseink közzül.

KIRÁLY. Nagy Affzony!

ERZSÉB. Ugy Uram Király! a' Magyarok ajánlása, nem szóval való hánytatás, és az ő fenyegetődzések, nem gyermeki ijeszgetés. Hadd jöjjön a' Lengyel haddal ellened, de botsásd be akkor a' Magyart az ő földjökre, szégyenleném, hogy az Uram alatt vitézkedtek, és te, ellenségeidnek nem olly kötések szabhatnál, mellyek néked jónak látszanának.

KIRÁLY. Nagy Affzony! valamint meg nem foghatlak, úgy javallásodra sem állhatok. Mátyást nem botsátom

ki, Kazimirnak pedig már meg ígértem barátságomat.

ERZSÉB. Mellyet meg is tartottál. Légy most igaz mi reánk, 's tulajdon Országodra nézve. Esküszöm a' Szent István koporsójára, ha a' fiam többé nem élne is, soha sem lenne Kazimir Magyar Király, olly szentül el tökélettük magunkban, hogy idegent nem választunk. Vagy talán azt gondolod, hogy a' Mátyás le tartóztatásával fogsz minket a' Kazimir választására kényszeríteni? Ó nem! akkor vetkezné le a' Magyar igazán természetét, ha a' kényszerítés és erőszakoskodás többet tenne rajta, mint a' jóság' és bizodalommal való bánás. Esmérem én az ő szíveket, örömeit vífznak annak végbe mindent, a' ki az ő kész akarattyokat szelíd meg győzés által tudja meg nyerni, tsak a' kényszerítést nem szenvedhetik. — — (*A' Király kétséges bizonytalanságba kezd esni, de még sem nyilatkoztattya ki magát.*) — — Kegyelmes Király! nem azért, hogy

néked időt szabjak a' gondolkozásra, hanem, hogy szívem el tökélett szándékát egészen fel fedezzen, ime meg vallom előtted nyilván; még hólnap reggelig itt maradunk Prágában, fogadd el ajánlásomat! vagy ha igazán szerezted Hazádat ne botsáfs el magadtól vígasztalatlanúl! Tseh Ország boldogsága, úgy mint talán az ő végső veszedeleme, még egyenlő mérő serpenyőkbe, függ előtted, és a' te jó, vagy rossz Angyalod fog választani!

(Meg hajtván magát, el megy.)

KIRÁLY. Hallatlan nagy mérészség!

KANTZELL. Húsz férfinak hirts öszveséggel annyi bátorsága, mint ennek az Asszonynak egyedül.

KIRÁLY. A' hol az Asszonyok illy félelem nélkül gondolkoznak, rettenthetetlen férjfiaknak kell ott lenni. De most már mi tévők légyünk? Ki adjuk e' Mátyást, vagy nem?

KANTZELL. Én Királyom! azt tartom — —

Második Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. KATALIN.

KATALIN. Édes Atyám! — (*meg tsókolya kezét*) kérlek. —

KIRÁLY. Leányom! most rossz időbe jössz kérésseddel — mennyi vissza! —

KAT. Ó nem édes Atyám! nem rosszkor jöttem, szükség van itt én reám.

KIR. Te reád? ne bosszonts meg gyermeki tréfáiddal! távozz innen!

KAT. (*Ismét meg tsókolya kezét*) Kedves édes Atyám! tudom én mind mi történik itten, kérlek halgass meg! csak egy két szót szóllok.

KIR. Már mondtam!

KAT. Valósággal édes Atyám!

KIR. Szóly!

KAT. Csak Nagyságodnak mondhatom meg egyedül, más előtt nem volna bátorságom!

KIR. Nekem nintsen semmi titkom az én Kantzelláriusom előtt.

KAT. De van nékem. (*lassan*) Hadd mennyen el.

(*A' Király int a' Kantzellariusnak ,
hogy mennyen ki.*)

KAT. Ugy é édes Atyám, hogy még eddig mindenkor meg elégedtél velem ?

KIR. Meg !

KAT. Magad mondottad gyakorta, hogy én a' te jó Leányod vagyok ?

KIR. Igen is ! de miért kezded beszédedet a' te magad ditséretével ?

KAT. Mivel már nem vagyok olyan jó.

KIR. Az is mentségedre szolgál, hogy magad vádolod magadat, mit vétettél ?

KAT. Valósággal semmit sem édes Atyám ! nem vádolhatom magamat semmi rosszal, noha szégyenlem megmondani, jól is esik rész szerént szívemnek, de most még is törődő nyughatatlanságba ejt előtted tejendő vállás tételem.

KIR. Mitsoda az ?

KAT. Mátyás Szeret engem.

KIR. Hogy tudod te azt ?

KAT. Mivel őt' én is szeretem.

KIR. Talán azért szeret ő is tégedet ?

KAT. Meg lehet.

KIR. És miolta ?

KAT. Közel egy hólnapja ; de olly hamar, és olly kedvemre még egy hólnapja se múlt el életemnek, azóta egészen meg változtam.

KIR. Könnyen meg hiszem , de hogy jutottatok egymás esmeretségébe ?

KAT. A' dajkám sokszor és sokat beszélt a' két Magyar foglyokról, dítsérte Mátyást, hogy ollyan szép legény, vidám, nyájas, és hogy az ember ki nem nézné szeméből hogy gonosztévő. Ez én bennem nagy vágyódást indított, hogy bár csak valaha Mátyást meg láthatnám. Egyszer véletlenül a' kertben egymással öszve találkoztunk. Én ollyá lettem mint a' bálvány mihelyt Mátyást meg láttam, ő is meg állott. Szinte egynéhány violát tartott a' kezében. Ez a' szép virág úgy mond Király Kis-Affzony! igen jól illik néked, 's nekem

kem nyújtja, ha mind addig meg fogod tartani, míg el hervad, emlékezz meg akkor rólam!

KIR. (*fejét tsoválva*) Hm! 's mit feleltél te reá?

KAT. Semmit sem édes Atyám! de a' violám még most is meg van!

KIR. Elég tökéletes felelet! de tovább.

KAT. Attól fogva, mindég csak úgy tűnik szemembe, mint mikor olly szelid nyájálsággal a' violát nekem nyújtotta.

KIR. De többé nem beszéltél vele?

KAT. (*síró hangon*) Magam látogattam meg fogházába.

KIR. (*nyajáson.*) 'S látod te nekem arról semmit se szóllottál!

KAT. Ó ne neheztelley édes Atyám! a' szégyen és félelem nem engedte meg, de nem is vólt még benne olyan jó módom mint éppen ma.

KIR. Vallyon miért éppen ma?

KAT. Édes Atyám! jól tudom én, a' Magyarok csak azért jöttek ide, hogy töled a' Mátyás' ki szabadulását

meg nyerhefsék, édes Atyám! még semmit sem kértem tőled, a' mit meg nem adtál volna, kérlek botsásd el Mátyást!

KIR. Mitsoda, a' Mátyás meg szabadulását akarod?

KAT. Hiszen meg ígérte nékem, hogy mihelyt szabad leszl, ismét ide vissza jön, és engem meg kér tőled.

KIR. Ugy annyira vágyol a' férjhez menésre?

KAT. Nem édes Atyám, valósággal nem! tsak azt az egyet óhajtanám, hogy szabadabban lehessék Mátyással, botsásd el édes Atyám kérlek alázatofan!

KIR. Mit gondolsz te leány? tudod e? — — —

KAT. Tudom bizony édes Atyám, hogy Mátyás ártatlan, hogy semmit sem vétett, hogy tsak gonofzt akarói tették szerentsétlenné, ezt ő nékem mind maga befzéllette el.

KIR. (*haragofan*) Menny el szemem elől betsületeddel nem gondoló gyermek! nekem nem kellefz!

KAT. Atyám! hogy bánthattalak meg egy ártatlanért való efedezéssel? (*El megy szomorúan.*)

KIR. Menny! rejtse el magát — gondolatlan leány! de még is örvendjek e, vagy bosszankodjak rajta, valósággal magam se tudom.

Harmadik Jelenés.

KIRÁLY. KANTZELLÁRIUS.

KIR. Gondold el! Mátyás, és a Leányom szeretik egymást.

KANTZELL. Hogy volna lehetséges? mind kettő olly szoros vigyázat alatt.

KIR. Fogházába látogatta meg.

KANTZ. Kegyelmes Uram! semmit sem tudtam benne, valósággal éppen semmit sem.

KIR. El hiszem könnyen, hogy nem bízták reád titkaikat, alig vallotta meg nekem is.

KANTZ. A' Tömlöztartó —

KIR. Nem érdemel semmi büntetést. Hadd jöjjön Mátyás hozzám,

(*igen lassan*) és a' Magyar Követek, a' Palota tornáztába!

KANTZ. (*El megy rendelést tenni.*)

KIR. (*magába*) Végső el szánással kérték a' Magyarok Mátyást, még búsultabb volt az ő fenyegetések. Hív, és félelmet nem esmérő nép! — (*a' Kantzelláriushoz, ki azonba vissza tért.*) Mond meg nekem igazán, mit tartasz Mátyásról?

KANTZ. Azt, a' mit semmi más idejébéli ifjúról nem, noha illy rövid idő alatt, igen kevés alkalmatosságom lett legyen is bővebben meg esmérni. Bátor és nagyra született, bölts, és okos ifjú!

KIR. Honnad tudod?

KANTZ. Mivel szerentsétlenségében el nem tsügged, nem buslakodik, hanem magát azon felyül emelvén, tulajdon viszontagságainak parantsol, és boldogságának maga az alkotója. Semmi panaszolkodás nem jött még ki száján, miolta raboskodik, soha sem látta még öt senki bús tekintettel, le süttött fővel, szomorú ábrázattal,

szemejárása mindenkor eleven, maga vifelete bátor, és nemes, kedve egyenlő, mindenkor jó, mindenkor vidám. A' ki már illy korán szemben mér szálani szerentsétlenségével, az, valóban nemes, és nagyra született.

KIR. Az igaz! de hát okofsága?

KANTZ. Meg tetszik onnan, hogy még szerentsétlenségének is tudja hasznát venni.

KIR. Hogy hogy?

KANTZ. Míg Bétsben vólt, meg tanulta a' Németek' nyelvét, szokását, erköltseit, és törvényeit, ki tanulta magok' a' Németek' természetét. Mióta nálunk vagyon, alkalmasint meg tanulta a' Tseh nyelvet is. Jól esmér, mind a' két Nemzetnek hibájit, jól tudja mi nálok, és benne jó.

KIR. Mind szép, de hát a' szíve?

KANTZ. Ó Uram! tudakozd tsak tömlötzt tartóit azokat a' vad emberi lelkeket, ha nem jobban szeretik e' saját magzatyoknál? ha hallották e' öt valaha gonoszt akaróira zúgoiódni, és László Királyról rosszul szólni?

Míg pedig az Attyánál volt, hogy neki fokakat ajánlott, fok szerentsélenekért könyörgött, fok ügye fogyotoknak kegyelmet nyert, és hogy jámbor Attya, jó fiának kész szívűségét mindenkor jó neven el fogadta, ezt, eggy szájjal lélekkel állittyák a Magyarok.

KIR. Elég!

(*Mátyást be jelentik.*)

KIR. Jöjjön be!

Negyedik Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. MÁTYÁS (*az ajtó-
nál meg alvan.*)

KIR. Közelébb édes Mátyáfom!
(*a' Kantzelláriusnak fülébe sug.*)

MÁT. (*az alatt*) Szokatlan nevezet! mellyet ma hallok leg először.

KIR. Közelébb még is! — egyenesen ide mellém! — Mátyás! akarom tudni, mint van nálam dolgod? hogy tetlízik az itt való lakás?

MÁT. Uram Király, a' te kegyelmed semmiben se hágy engemet szükölködni. A' mit tsak mostani álla-

potom meg engedhet, mindennel bírok, de Hazámon kívül sohol sem elégedhetem meg. (*Kantzellárius lassan kezd beszélni a' Királynak.*)

MÁT. (*az alatt*) Gyanakszom erre a' szüntelen való futtogásra, tsak gyalázat ne legyen a' vége, mellyet most, leg kevesebbé szenvedhetnék el.

KIR. Hát kíváncznál Hazádba menni?

MÁT. Óh Király! kellemetesek a' Haza öszve szerkeztető kötelei, derültebb ott az ég, vidámabb a' természet, és drágább az élet!

KIR. Ugyan mit adnál hát érette, ha én néked, egy vig és nyomos hírt mondanék?

(*Egy nagy pohárban bort hoznak fel.*)

MÁT. Kegyelmes Király! semmi örvendetesebb dolgot nem mondhatnál nékem mint az én szabadságomat; de ezt is mivel tudnám meg jutalmaztatni? Uram! ha kedvet talál előtted, egy el hagyatott rabnak szíves, és tettetés nélkül való háláadatofsága, —

KIR. Majd mászszor szóllyunk arról, most igyunk! (*kezébe veszi a' poharat és iszik, azután Matyásra küszönti*)
 Igylál Matyás!

MÁT. En, Uram Király a' te rabod vagyok, nem illik —

KIR. Felejtsd el azt, igylál! (*mindön Matyás szájára tenné a' poharat.*)
 Salve Rex Hungarorum!

(*Dob és trombita szó kezd harsogni, a' Kantzellarius be vezeti a' Magyar Rendekeket.*)

Ötödik Jelenés.

AZ ELÖBBENIEK. ERZSÉBET. SZILÁGYI.
 GARA. VITÉZ. UJLAKY. LINDVAY.
 ROZGONYI.

KIRÁLY. Nemes Magyarok! imhol a' ti Királyotok! Nagy Ásszony! imhol a' te fiad!

ERZS. (*nyakába borúlva*) Én fiam ó én Királyom!

VITÉZ. Néked a' halhatatlan Hunyadi János méltó fiának, ajánlya Hazád a' maga koronáját önként és kész akartva, vállald fel! és uralkodj

mi rajtunk a' mi Atyáink' módja szerént !

GARA. Légy a' mi Királyunk !

UJLAKY. Egyenlő szível, lélekkel választottunk téged , légy nagyobb az Atyádnál !

MÁT. Köszönöm szívesen Hazám Nemesei ! ezen reménytelen bizodal-motokat, mellyet bennem vetettetek. A' ti szeretetetek felyül haladja, még az én leg helyesebb kívánságaimat is. Ha nékem a' Királyi széket az Atyám' érdemeiért szántátok ; ezek nem az enyimek, és az Attya jelesen viselt dolgaiért nem kívánhat a' fia soha semmit. Engemet, a' magam szeretete annyira meg nem vakíthat, hogy tsekély tehetségeim mellett, a' ti nagy érdemeteken keresztül nézzek. Édes Bátyám ! a' te igaz vitézséged, és fényes tetteid , néked régen utat nyitottak a' Királyi székre. (*A' Nádor Ispánnak.*) Te is Uram ! a' te mostani méltóságodért és mindenkori böltségségedért inkább meg érdemled a' Királyságot. Eléggé szerentsés leszek

én, ha a' ti uralkodó páltzátok alatt szabadon élhetek!

ERZS. Fiam! ezt a' ditső Koronát!

MAT. Ragyognak a' Koronák, de sullyosok is. Hadd pótoljam én ki a' Bátyám helyét is nálad édes Anyám! Ha én kevés hív Jobbágyaink' számát boldogíthatom! ha bátor Hőseimmel eggynehány győzedelmet a' Törökön meg nyerhetek, elég nagy lefzek még is, és nyugodt a' mellett.

VITÉZ. Ez a' leg nemesebb áldozat, mellyet tsak a' nagy lelkűségnek tenni lehet!

KIR. Nemes Magyarok! most érdemli meg igazán Mátyás Országotkat, kényszerítsétek őt fel vállalására! a' ki eggy korona nélkül böltsen el lehet, az néktek múlhatatlan szükséges, és a' ki magát meg tudja tartóztatni, az, nem esmér semmi győzhetetlen ellenséget!

GARA. Az élő Istenre esküszöm, ma törölteffen el minden értetlenség, melly eddig én közöttem, és a' Hunyadi ház között uralkodott! Én Kirá-

lyom! nagy a' te győzedelmed, a' meg szégyenítés győzedelme ha eddig nagyságodat, és vitéz tselekedeteidet irigylettem, ezen szempillantástól fogva, leg szívefebb, leg buzgóbb tiszteletre kényszerit példa nélkül való nemes lelked. Kérlek, fogdadd el ajánlásunkat!

UJL. Ma változzon az én alacsony irigykedésem is, határozatlan hívséggé! kérlek fogdadd el Hazád' koronáját!

LIND. Fogdadd el kérlek, és pótoldd ki kétszeresen az Atyád' kárát!

ROZG. Nem tsak mi, az egész Ország kér reá, ez mindennek az akaratya, leg buzgóbb kívánsága.

MÁT. Az egész Ország?

VITÉZ. Igen is Uram Király! Virágokkal hintették meg Hazádfiai az utat, a' mellyen jöttünk, ezer áldások' kívánása között kísérték bennünket. Senki sem vólt, a' ki a' te felmagasztaltatásodnak jobban nem örvendezett vólna, mint önnön magaelételének, és öröm könyek görgöttek

a' tisztes őszök ezüst szakállán le felé, látván lélekben Magyar Ország arany idejének kezdetét, és késő unokájik ritka bóldogságát. Fiam! ne vedd meg a' mi szíves bizodalmunkat!

MÁT. (*méllyen meg illetődvé.*) Ó nem Atyám! nem sértem meg édes Hazámat. Királyotok leszek! (*El fokadván sírva, az Anyja nyakába borúl.*)

ERZS. Édes fiam!

SZIL. Kedves ötsém!

(*A' Magyarok törlik szemeiket.*)

KIR. Eggy olyan látás, melly még a' szent Angyalokat is meg illetné!

VIT. Áldott légyen az Urnak neve! — De még Hazánk törvényi ereje szerént, némelly felettételéknek be telyesítését kíványuk tőled. Esküdj meg, hogy a' mi Törvényeinket és Szabadságainkat, meg tartani, és óltalmazni fogod! Esküdj meg, hogy az Alattavalóidnak kegyes Attya, a' szerentsétleneknek óltalmazója' a' szükölködőknek jól tévője, a' bünösöknek igaz, az el tévelyedteknek irgalmas és igaz bírāja lésszel! Esküdj meg, hogy a' tudo-

mányokat nevelni, és gyarapítani fogod! Esküdj meg, hogy Hazánkat mindenféle lehető ellenségektől mególtalmazod! Esküdj meg kívált, hogy az arany békeféség' nyugodalmas idejében a' szép szabad mesterségek' elterjesztésében, a' kereskedés' virágzásában, ez elme, és szorgalmatosság' műveinek felébredésében, és a' boldog belső eggyeségnek helyre állításában munkás leszel! Esküdj meg mind ezekre, és írd ide a' neved. (*Papirost akar nyújtani.*)

GARA. Félre ezzel a' holt papirossal tisztelendő Atyám! Az ő jó szíve felóldozza őt ez esküvés alól, és az ő erántunk való szeretete többet tesz az ő aláírásánál. Menny kegyelmes Király! bízvást azon az úton, melyen halhatatlan Atyád alig indulhattott el! Végezd el azt bátran a' mit ő elkezdet! Mi, magunkat, és a' mi boldogságunkat egészen a' te erányolságodra bizzuk, minden félelem nélkül ajárlyuk kezébe a' Haza javát. Tselekedd azt a' mi nekünk jó, és távoztasd tőlünk, a' mi gonosz!

Légy a' mi igaz, kegyelmes Atyánk, és ezen határozatlan bizodalomért tölts be minket tsendes meg elégedéssel ?

ROZG. Hellyesen! az egész Ország' érzékenységét fedezted fel.

MÁT. Édes Hazámfiai! a' tí vég nélkül való bizodalmatok több dolgot ad, mint magok' a' törvények' be töltése. Igyekezem, hogy meg felelyek reménységteknek, mert ó szívből szeretlek! — *(el fokaduan sírva, az Annya nyakába borúl.)*

VITÉZ. Szent Isten! engedd hogy mind végig így szerezzen bennünket!

ROZG. Ó boldog Haza!

LINDV. Melly meg betsülhetetlen ajándék!

GARA. Kegyelmes Király! Tsak egygy kérésem vagyon hozzád a' Haza' nevében, bár e' reád nézve szükségte-
lennek látszik is. Válasszad Buda vá-
rát lakó helyedül! Építsd meg en-
nek romladozott kő falait, és ékesítsd
meg hajlékait. A' mi kevés idő az
Ország' terhes gondjaitól, az idegen

hadaktól meg marad, ó járd el az alatt az Országot, múlafs itt is, amott is, esmérđ meg ennek hasznait, és jövedelmeit, esmérđ meg ennek alkalmas fekvését, esmérđ meg, hol kellyen a' természetén, kevés mester-séggel segíteni, esmérđ meg kiváltképpen a' föld népének erántad való ki mondhatatlan szeretetét, és gyönyörködj méltán ezen szent érzésnek boldogságában, midőn a' te fejedelmi kintsed Alattad valóidnak szeretettel telyes szívéből telik ki.

MÁT. Ó ezt a' gyönyörűséget valóban meg nem vonom magamtól!

SZIL. Ötsém! és már most Királyom! Im által adom az Atyád' kedves kardját! járj vele bizodalommal, és térj vissza győzedelemmel! Soha sem keverte be még tsak egygy ártatlan tsépp vér is, élly vele te is óltalom gyalánt. Szentellyed az igazságnak! ennek óltalmában legyen a' szorongatott bátor, és a' Haza nyugodalmas!

(A' Püspök fel övedzi.)

MÁT. Ó Atyám nagy lelke! ne távozz soha tőlem!

ERZS. Ez igazgassa Fiam! minden te lépéseidet, és ez intézze dolgaidat!

ROZ. Ne szégyeníttesél meg soha!

LINDV. Győzedelem kövesse háborúdat!

GARA. Légy szerentséd által híres!

MINDN. Légy szerentséd által híres!

KIR. Nemes Magyarok! talán nehezteltetek is reám, hogy Mátyást mindjárt ki botsátani, magamat vonogattam. Igen is helyes volt a' ti kívánságtok, de annál édelebb most a' Mátyás meg győződése, hogy változhatatlan el tökéllése volt lelketeknek, az ő fel magasztaltatása. Ez a' próba, csak a' ti hív buzgóságtokat, és nemességteket mutatta meg a' maga méltó fényességében, midőn engemet más részről a' ti nagy lelkűségtek minden további félelemtől meg szabadított.

SZIL. Úrai is leszünk szavunknak!

MÁT.

MÁT. Felét Höseimnek, ha a' szükség úgy kíványa!

GARA. Örömost.

KIR. Szívesen köszönöm! noha meg kell vallanom, hogy nem annyira a' ti nemes ajánlástok, mint a' Leányom vett reá, hogy hamarább szabaddá tegyelek.

MÁT. Katalin?

KIR. Könyörgött éretted minekelőtte Királyá való választáfodat tudta volna.

MÁT. Ó édes Anyám! szükség hogy meg esmerd ezt a' szerelmetes Leányt, az én első ifjúságom' hív, erányos barátnéját. Valóban meg fogod kedvelleni, és ha nem ellenzed, vigyük el magunkal Magyar Országra.

ERZS. Fiam! én ezután tsak a' te szerentsédnek és bóldogságodnak fogok élni. Légyen a' te választáfod az enyim is! de hol van?

MÁT. Méltóságos Király! hivasd ide Katalint, fogoly társammal együtt,

ki az én szerelmemnek soha sem ígért jó ki menetelt.

KIR. Madrótzy, és Leányom jöjjenek ide!

MÁT. Kegyelmes Király! nem fogod meg tagadni tőlem az én nyájas szószóllómat?

KIR. Mátyás! Szabad vagy, az én Leányom közben járása, ne kényszerítse szívedet!

MÁT. Semmi kényszerítés, szabad választásom és szerelmem víszén reá, hogy meg kérjem tőled.

KIR. (*látván hogy Leánya jön.*) Szólyon maga hozzá!

Hatodik Jelenés.

Az ELŐBBENIEK. KATALIN.

KAT. Édes Atyám magad hivattál.

KIR. Mivel most igazán szükség van reád, mivel szóllód van a' dologhoz. Mátyás szabad, meg kért tőlem tégedet, akarsz e' hozzá férjhez menni?

KAT. Igen is! de szabad?

ERZS. Ártatlan jó leány! (*Szilágyi-hoz fordul, a' Magyarok is eggy máshoz beszállanak.*)

KIR. Édes leányom! a' te gondolatlan igen mondásod itt nem elég. tudd meg, hogy hóltig házas társa fogsz lenni!

KAT. Miért nem?

KIR. El kell hagynod mind örökre Prágát, 's Magyar Országra mégyn lakni.

KAT. Mátyás is el lakhatik Prágában!

MÁT. Ó nem édes Katalinom! nekem el kell menni Magyar Országra. De semmit sem fogsz el veszteni itt, a' mit nálunk tiszszerefen vissza ne nyer-nél, ott is vagynak jó emberek, sok szép kertek, kellemetes virágok, és gyönyörű ligetek, 's Atyád helyét, az Anyám fogja ki pótolni.

KAT. Az Anyád? (*meg kajtya magát előtte.*)

ERZS. Ó légy az én leányom! (*meg tsókolja.*)

KIR. Hát akarsz-e Magyar Országgra menni?

KAT. Szabad?

KIR. Hólnap ha akarod!

KAT. Ó nem olyan hamar. Mátyás! múlás még itt eggy-néhány napot.

KIR. Hadd jöjjenek be Országom' Nemessei!

Hetedik Jelenés.

Az ELÖBBENIEK, MADRÓTTY, azután
a' TSEH NEMESEK.

MÁT. Jer édes Barátom! együtt szenvedtél raboskodtál velem, veled osztom fel szabadságomat, Katalin is látod az enyim.

MADR. Ő hozta az első örvendetes hírt, méltó hogy boldogságodban is részt végyen. Légy áldott és szerencsés mind örökké.

(A' Tseh Nemesek be jönnek.)

KIR. (Királyi székébe fel hágván.) Országom' Nemessei! Legyen tudtokra,

hogy a' Magyar Rendek, Mátyást egyenlő akarattal Királyoknak választották, és hogy Leányomat neki adom feleségül. Kivántam, hogy tanú bizonyági legyetek e' fontos dolognak, melly minket Magyar Országgal szorosabban öszve eggyeztet, és szíves barátokká teszen. Ohajtsátok velem eggyütt, hogy e' két hatalmas Ország valaha is eggyé lévén, erős, és meg mozdithatatlaná tétetessen !

TSEH NEM. Az Úr veled Magyar Ország' Királya! Az Úr veled Magyar Ország' Királynéja!

KIR. (*a' Fűspöknek.*) Atyám! add öszve kezeket!

Vitéz. (*eggyezésben tévén.*) Tartson meg az Isten sokáig életben és egészségben! áldjon meg jó szelid magzatokkal, kik méltók legyenek a' Magyar Országai Királyságra!

KIR. (*Le szálván székeből meg tsókolya mind kettőjüket.*) Éllyetek sokáig, eggy-mással meg elégedve!

ERZS. (*Meg tsókolya mind kettőjüket.*)
Édes Fiam! Édes Leányom! melly
fontos ez a' mai nap, melly gazdag
a' jövődökre nézve!

SZIL. Légyen a' Magyarok' szíve
a' ti kintsetek!

GARA. Fogadd el hódolásunkat ke-
gyelmes Királyné!

Nagy láрма hallatik oda ki.

KIR. Mitsoda láрма az?

UDV. INAS. A' Magyarok' kísérői
kivánnják Királyokat látni.

KIR. Illendő, jöjjenek be mindnyá-
jan!

VITÉZ. (*Mátyásnak.*) Látod Uram
Király! melly buzgó, melly tettetés
nélkül való erántad, a' Magyarok' sze-
retete!

ERZS. Ó Fiam! még nagyobbban
tisztelnek tégedet mint az Atyádat!

SZIL. Tőled várják azt, a' mit az
Atyád végbe nem vihetett!

(*A' Tseh Király fel lép székébe.*)

GARA. (*az öszve gyűlt néphez.*) Édes
Hazám fiai! Ime a' mi Királyunk és
Királynénk! Nékiek tartozunk ezu-

tán hívek és engedelmesek lenni! nékiek tartozunk vérünk és életünkkel! Mindnyájunknak boldogsága és szerentséje, az ő kegyes Atyai kezekre, az ő hozzánk való erányos hajlandóságokra vagyon bízva. Legyetek olly hívek és igazak erántok, mint ők titeket valóban szívesen szeretnek.

VITÉZ. Imádkozzatok az ő megtartásokért.

MÁT. Én Népem! én Híveim. Boldog meg elégedéssel olvasom mindnyájotoknak ortzáján, tettetés nélkül való szereteteteket, és határozatlan bizodalmotokat. Ezen napnak szent örömet, mellyet nagy szívüségtek bővmértékben éreztet vélem, híven meg fogom tartani szívemben, és sem az idők', sem a' dolgok' viszontagsága nem fogja ki törteni soha ennek édes emlékezetét. Méltók vagytok, hogy nemes bizodalmotokat, költsönös bizodalommal jutalmaztassam meg. Királyotoknak választottatok, midőntsak meg szabadulásomat óhajtottam; én is nem Ura, leg buzgóbb baráttya le-

szek Nemzetemnek. Bár tsak olly szerentsés lehetnék, hogy mindenkor békecséges lenne Országglásom, hogy soha veletek más egyébről ne kellene tanátskoznom, mint akármelly Renben 's kárban lévőknek köz boldogításáról, és a' Hazám szent szabadságaival való helyesen élésről!

GARA. Éllyen a' Király!

A' NÉP. Éllyen a' Király! Éllyen a' Királyné! Éllyen a' Nádor-Ispány! Éllyenek a' Rendek! — — —

A J Á N L Á S.

Hetvenkét egész elztendőktől fogva
él a' Landerer Ház Budán, Könyv
nyomtató mive szolgálattya után,
ezen Nemes Nemzet' helyben hagyá-
sával és elő segéllésével. Valamint
ezért való szíves háláadatofságomat,
nyilván és örömeft meg vallom, úgy
ezután is is a' lessz első kötelefségem,
hogy ezt mind inkább inkább meg
érdemellyem. Most ismét szép, új
Német és Deák betüket szerzettem,
mellyeket ama' híres Mester Mans-
feld saját kezeivel mettszett 's önte-
tett. Ajánlom tehát újra szolgálato-
mat, és jelentem, hogy én kéz írá-
sokat is illendő áron magamhoz vál-
tani, és ki nyomtatni, mindenkor
kész vagyok. Lakásam a' Budai Ví-
zi Városban saját házamban vagyon.
Nro. 149.

Budán 16dik Jun. 1792.

Landerer Mihály,
Könyvnyomtató.

E m l é t é s.

Ezen Budai Magyar Theatrum' első Szakfázában, melly a Szerelm gyermeke, egy hiba talált történni a' 94-dik levélen, tudni illik, hogy eggynehány forok e-
lébb tétetődtek, mint a' beszélgetés' rendje
magával hozta volna. Erről illendő botsá-
natot kérvén, ezen ide ragasztott levéllel,
kívántam a' Szedőnek hibáját meg jobbítani.

Colonel! én a' friss levegőre megyek, és a' ruhámat el változtatom. (*El megy.*)

Hatodik Jelenés.

Oberster. Rosalia.

Oberst. Bravo, Úrn' bravo. Legalább tudom a' módgyát, miképp' szabadúlhaslak meg tőled, ha tsevegésedet el únom.

Ros. Uram Atyám, én ötet Férjemnek nem akarom.

Oberst. Én sem vőmnek.

Ros. (*a' kinn meg lebez esmérni, hogy valami a' szívéen fekszik.*) Én ötet nem szzenvedhetem.

Oberst. Én sem.

Ros. Mit tehet az ember róla, ha valakit nem szzenvedhetem.

Oberst. Semmit.

Ros. A' szeretet minden hír adás nélkül már meg' el távozik.

Oberst. Az igaz.

Ros. Sokszor maga sem tudja az ember, mi okra nézve szeret vagy gyűlöl.

Oberst. Az ugyan meg történik.

Ros. De vagynak még is esetek, hogy a' hajlandóság és a' gyűlölés helyes okokra van építve.

Oberst. Minden bizsonnyal.

Ros. Példának okáért a' gyűlölés, mellyet a' Grófhoz magamban érzek.

Oberst.

Oberst. Igaz!

Ros. És a' hajlandóság, mellyel a' mi Prédikátorunkhoz viseltetem.

Oberst. Az is igaz. (*Pausa.*)

Ros. Férjhez menni akarnék ugyan!

Oberst. Fogsz is. (*Pausa.*)

Ros. De a' mi Predikátorunk, miért nem akar ő vallyon meg házasodni?

Oberst. Már ezt, Rósi! magától kell meg tudakoznod. (*Pausa.*)

Rosál. (*mindüntalan a' munkáját folytatván, és szemeit reá szegezvén.*) Ő én hozzám igen jó.

Oberst. Azonn örvendek.

Ros. Én is ő hozzá igen jó vagyok.

Oberst. Méltó is, hogy az légy. (*Pausa.*)

Ros. Én azt tartom, hogy, ha őtet Uram Atyám az én kezemmel mag kínálná, ő azt meg nem vetné.

Oberst. Magam is azt tartom.

Ros. És én Uram Atyámnak örömeit engedelmeskednék.

Oberst. (*figyelmezettséggel.*) Úgy-e? és ezt te szívedből mondod?

Ros. Oh! igen is.

Oberst. Ha, ha, ha! No, no; majd meg lássuk.

Ros. (*Vigan fel tekénvén.*) És ezt szívéből mondgya Uram Atyám?

Oberst. Oh nem.

Ros. (*El szomorodva.*) Nem?

Oberst.

